TREŚĆ:

E. O. — O TRANZYT MORSKI PRZEZ PORT GRYŃSKI 5
E. U. — SEZON TURYSTYCZNO - LETNISKOWY NA WYBRZEŻU 6

WIADOMOŚCI Z GDYNI
Delegacja naszej Izby na Targach Wschodnich we Lwowie 8
Podział kontyngentów przywozowych 8
Otwarcie Arbitrażu Bawełny w Gdyni . . . 8
17-krotny wzrost obrotów chłodni gdyńskiej 8
Sprawozdanie z rynku frachtowego za mies. sierpień 1938 8
Działalność polskiej floty handlowej w mies. sierpniu 1938 9
Zamorskie obroty towarowe portu gdyńskiego w mies. sierpniu 1938 10

WIADOMOŚCI Z OKRĘGU IZBY
Dystrybucja towarów na Pomorzu w świetle badań ogólnopolskich 14
Wystawa pn. „Wielkie Pomorze" 15
Sytuacja w eksporcie gęsi z Pomorza 15
Eksportowa spółdzielnia rzemieślnicza powstała w Grudziądzu 16
Uprawa tytoniu na Pomorzu 16
W sprawie uruchomienia wytwórczości okolicznościowej 16

Z KRAJÓW BAŁTYCKO-SKANDYNAWSKICH
Handel zagraniczny państw bałtycko-skandynawskich w I półroczu 1938 r. 17
Dania. — Ograniczenia importu zboża 18
Łotwa. — Wprowadzenie zniżek celnych . . 18
Litwa. — Delegat Pol. Tow. Handlu Kompensacyjnego w Kownie 18

WIADOMOŚCI MORSKIE
Nowa linia do Ameryki Centralnej 18
Fałszywe pogłoski o porozumieniu frachtowym na linii lewantyńskiej 19
Duńska linia żegl. Kopenhaga—Nowy Jork 19
Zarobki niemieckiej floty handlowej 19
Ruch statków i towarów w portach łotewskich 19
5 mil. koron pożyczki dla tow. żegl. „Svea" 19
375 mil. kredytu dla belgijskiej floty handl. 19
Podwyżka płac w żegludze fińskiej 19
Ruch statków w portach angielskich 19
Nowy motorowiec rumuński na wodach Lewantu 20
Armatorzy greccy zmieniają banderę 20
Kredyt hipoteczny dla żegl. jugosłowiańskiej 20
Rozwój tureckiej floty handlowej 20
Strukturalne zmiany ładunków a przewozy węgla 20
Obniżka frachtów drzewnych 20

WIADOMOŚCI CELNE, IMPORTOWE I EKSPORTOWE
W spr. importu wełny tybetańskiej i myrabolan 21
Przywóz śledzi 21
Wywóz bydła rogatego 21
Możliwości zwiększenia dostaw pługów na rynki południowo-afrykańskie 22
Przemysł szklany i możliwości zbytu w Kanadzie 22
Możliwości zbytu papierów fotogr. w Grecji 22
Możliwości wywozu terpentyny do Palestyny 22
Współpraca eksporterów z placówkami zagr. 23
Europejski kartel drzewa 23
Produkcja bawełny w Z. S. R. R. 23
Bilans handlowy Anglii w I półroczu 1938 r. . 23
Zmiany przepisów celnych i dewizowych, zanotowane przez P.I.E. w okresie od 27 VIII do 7 IX 1938 r. 24

MOŻLIWOŚCI EKSPORTOWE
Firmy zagraniczne, poszukujące kontaktu z eksporterami polskimi 24

SPRAWY PODATKOWE
Prawidłowość ksiąg handlowych 23
Warunki uczestniczenia przez płatnika w posiedzeniu Komisji Odwoławczej 23

SPRAWY SOCJALNE
Opłata stemplowa od umów ubezpieczenia, zawartych przez zagraniczne wydawnictwo na rzecz abonentów z Polski 25
Karalność strajków okupacyjnych 26

SPRAWY KOMUNIKACYJNE
Odprawa poczty zamorskiej za czas od 15 IX do 5 X 1938 26
Telegramy z Polski do Unii Poł.-Afrykańskiej 26
Wolne postojowe dla wagonów-chłodni przy przesyłkach dla wywozu morskiego przez Gdynię — Gdańsk 27

PRZETARGI
Przetargi Dyr. Okr. Kolei Państw. w Toruniu 27
Przetarg Zarządu Miejskiego w Grudziądzu . 28

WYDAWNICTWA
Morskie Wiadomości Techniczne 28
Biblioteka detalisty 28

HANDEL I PRZEMYSŁ RYBNY NA WYBRZEŻU
Kronika:
Nowe śledzie islandzkie w Gdyni 28
Śmiała wyprawa rybaka z Helu na morze Północne 28
Śledzie z polskich połowów są przepakowywane i zasalane w Gdyni 29
Połowy ryb morskich w sierpniu 1938 29
Pierwsza transakcja eksportowa polskiej mączki rybnej 29
Reperacja i garbowanie sieci odbywa się już w Gdyni 29
Związek komisjonerów śledzi powstał w Gdyni 29
Czy śledziki bałtyckie nadają się dla rybnego przemysłu konserwowego 30
Nowy magazyn śledziowy w porcie rybackim 30
Fabryka lodu w porcie Władysławowo . . . 30
Szkoła rybacka powstanie w Sierakowie . . 30
Kronika zagraniczna:
Szkockie połowy śledzi od 1 IV do 3 IX 1938 30
Niemieckie połowy śledzi od maja do września 1938 r. 30
Nowa fabryka mączki rybnej w Norwegii . 31
Nowe ustawodawstwo rybackie w Estonii . . 31
Rozwój niemieckiego rybołówstwa wielorybniczego 31
Niemiecka wystawa rybna „Segen des Meeres" 31
Konserwy z mięsa krokodylowego 31

GDYŃSKI RYNEK OWOCOWO-KOLONIALNY
Kronika:
Sytuacja na rynku towarów kolon. i owoców 33
Zapasy owoców południowych w magazynach portowych 34
Transakcje na gdyńskim rynku owocowym 34
Wewnętrzny rynek owocowy 34
Kompensacyjny przywóz pomarańcz z Egiptu 35
Winogrona z Rumunii 35
Kronika zagraniczna:
Międzynarodowy rynek produkcji i handlu kawą oraz herbatą 35
Amerykański rynek owoców suszonych . . . 36
Spadek cen na cebulę na rynkach zagran. . 36
Palestyna zamierza hodować pomarańcze „Valencia" 36
Niemcy wprowadzają nowy typ kontraktu kupna na owoce greckie 36
Rozwój eksportu włoskiego w roku bież. . . 36
Zyski Sp. Akc. Afrykańskiego Tow. Owocowego w Hamburgu 37
Wzrost w herbacie na rynku londyńskim . . 37

BIULETYN
IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W GDYNI
HANDEL I TRANSPORT MORSKI

BULLETIN of the Chamber of Industry and Commerce at Gdynia	BULLETIN de la Chambre d'Industrie et de Commerce de Gdynia	MITTEILUNGEN der Industrie und Handelskammer in Gdynia

ROK VII | GDYNIA, 15 września 1938 r. | NR 17

Redakcja i Administracja: Izba Przem.-Handl. w Gdyni. — **Ref. Prasowy,** ul. 10 Lutego 24, tel. centrala 39-31
Prenumerata: w kraju kwartalnie 4,50 zł, zagranicą 7,50 zł.
Konto P. K. O. Nr. 204.415 — Cennik ogłoszeń wysyła się na żądanie.

O tranzyt morski przez port gdyński

Stały i szybki wzrost obrotów towarowych Gdyni, coraz szerszymi kręgami obejmuje jej zaplecze, ściągając ładunki nie tylko z kraju, ale i zagranicy. — W rozwoju portu ładunki tranzytowe wyrobiły sobie specjalną pozycję, która rośnie z każdym rokiem, zaznaczając się dodatnio w ogólnym obrocie towarowym. Rola, jaką odgrywa Gdynia w życiu państw z nami sąsiadujących, jak Czechosłowacja, Rumunia a nawet i dalszymi, jak Węgry i Jugosławia — jest najlepiej zaakcentowana ciągłym wzrostem tych obrotów. Równocześnie jednak obok tranzytu lądowego, wy łania się nowa gałąź, dająca Gdyni szerokie możliwości rozwojowe — mianowicie tranzyt morski, czyli powtórny wywóz morski. Ten u nas tak mało znany a rozbudowany szeroko w innych portach europejskich rodzaj transportu, dzięki właśnie specyficznemu położeniu Gdyni niejako w centrum Bałtyku, otwiera daleko idące możliwości.

Przedwojenny rozwój żeglugi morskiej i jej koncentracja na Atlantyku dały portom belgijskim, niemieckim i holenderskim prymat rozwojowy, ześrodkowując w nich szereg bezpośrednich dalekobieżnych linij okrętowych. Fakt ten z drugiej strony strącił porty mórz wewnętrzno-kontynentalnych do roli dostawców towarowych dla przeładunku w portach zbiorczych. W tych warunkach rozwój żeglugi na Bałtyku miał wyłącznie charakter wewnętrzny. Dążenie wyjścia na szersze wody zmusiło państwa o silnej ekspansji handlowej do tworzenia własnych bezpośrednich linii dalekobieżnych, które jednak nie zdołały rozbudować się do tego stopnia, jak potężnie i od dawna zorganizowana sieć obsługi portów atlantyckich, w wyniku czego szereg kierunków pozostał nadal uzależniony od przeładunku w tych portach.

Spośród wszystkich portów na Bałtyku, pierwsza Kopenhaga poczęła robić starania w celu ściągnięcia do siebie poważnych linij i ześrodkowania przeładunków z całego Bałtyku. Pomimo częściowego powodzenia nie zdołała jednak utrzymać swego stanowiska. — Lata powojenne przyniosły zupełną zmianę ugrupowania sił. Wzrost tonażu skandynawskiej floty handlowej przez okres wojny światowej związał Bałtyk siecią bezpośrednich linij z najbardziej odległymi portami, a równoczesny rozwój Gdyni oraz jej prymat na Bałtyku utorował drogę nowym szlakom. Na równi ze Szwecją jest Gdynia w tym szczęśliwym położeniu, że stanowi na Bałtyku końcowy port szeregu bezpośrednich linij, dalekomorskich, a nawet w niektórych kierunkach bije swą skandynawską współzawodniczkę częstotliwością obsługi. Te wszystkie dane oraz rozbudowana sieć linij, łączących Gdynię z większymi portami Bałtyku, dają portowi p. o. c. olbrzymie atuty rozwojowe.

Ściągnięcie morskiego tranzytu z państw regionu bałtyckiego i skierowanie go dalej za pośrednictwem Gdyni jest uzależnione od 2 czynników: linii i portu. Jeśli chodzi o bezpośrednie linie dalekobieżne, w te Gdynia jest wyposażona należycie; wprawdzie częstotliwością odjazdów nie może jeszcze konkurować z wielkimi portami Atlantyku, ale jeśli chodzi o łączność z najważniejszymi handlowo punktami globu, może śmiało dorównywać dobrze rozbudowanym liniom szwedzkim.

W poszczególnych fazach rozwoju połączeń liniowych z Gdyni, zaważyły najbardziej linie szwedzkie, dostarczając młodemu portowi najważniejszych połączeń. W miarę rozwoju portu pozyskiwanie nowych linij innych bander, wysunęło możliwości dążenia do ujęcia handlu bałtyckiego i stworzenia z Gdyni punktu zbiorczo-rozdzielczego. I tak np. istniejące od paru lat bezpośrednie połączenie z Dalekim Wschodem ostatnio uczęstotliwione, daje możność bezpośredniego kierowania tam transportów.

Najbardziej pod względem akwizycji bałtyckiej rozwinięte są może linie, łączące Gdynię z Ameryką, a zwłaszcza linie bawełniane z U. S. A., które unikając dotychczasowego pośrednictwa portów niemieckich, kierują przez Gdynię niejednokrotnie znaczne partie do portów Estonii, Łotwy, Litwy czy Finlandii. Linia Bliskiego Wschodu napewno zdołałaby też dzięki odpowiedniej akwizycji zdobyć towary dla regionu bałtyckiego. To samo dotyczy również eksportu państw bałtyckich, który jak dotychczas, kierowany jest za pośrednictwem portów Hamburga, Rotterdamu czy Londynu, które mają częste i dogodne połączenia z portami państw bałtyckich.

Zdobycie ładunków dla t. zw. tranzytu morskiego w wielkiej mierze, uzależnione jest od rozbudowy urządzeń przeładunkowych, a zwłaszcza magazynów.

Towar nadchodzący do dalszego retransportu, nie zawsze znajduje tu możliwość natychmiastowego przeładunku; konieczność komasowania większych partyj stwarza potrzebę magazynowania towaru na dłuższy termin. Niestety Gdynia pod względem magazynów, zwłaszcza długoterminowych, pozostaje w tyle. To co jest bolączką przy tranzycie lądowym, odbija się również ujemnie na próbach tranzytu morskiego. Strefa wolnocłowa, miejsce przede wszystkim powołane jako ośrodek i podstawa rozwoju tranzytu, nie posiada na razie odpowiednio rozbudowanych magazynów, które potrafiłyby gromadzić towar, zwłaszcza drobnicowy. Wzniesienie odpowiedniej ilości magazynów drobnicowych mogłoby dać podstawy do wszczęcia odpowiedniej akwizycji. Należy bowiem zdawać sobie sprawę, że przekształcenie dróg handlowych i skierowanie ich na Gdynię — nie jest rzeczą łatwą. Utarte szlaki, zaangażowane kapitały, wreszcie konkurencyjność portów, które jak Hamburg, stosują w niektórych kierunkach niższe stawki od Gdyni, siłą rzeczy tworzą przeszkody wstrzymujące proces stworzenia z Gdyni portu zbiorczo-rozdzielczego na Bałtyku.

Z jednej strony należyta rozbudowa sieci linij dalekobieżnych oraz odpowiednie powiązanie bałtyckich portów z Gdynią, a z drugiej strony stworzenie wewnątrz portu możliwości rozwojowych przez rozbudowanie magazynów Wolnej Strefy, oraz stworzenie szybkiego i sprawnego aparatu przeładunkowego, dadzą podstawy do rozwoju tranzytu morskiego, podnosząc gospodarczą atrakcyjność Gdyni.

Z obu portów polskiego obszaru celnego, Gdynia jako port w znacznej mierze nastawiony na transporty drobnicowe winna w pełni wykorzystać swe warunki.

Coraz bardziej wzrastające obroty handlowo-morskie państw bałtyckich zmuszają do poważnego zastanowienia się nad możliwościami wzięcia w nich bardziej aktywnego udziału i wyeliminowania dzierżących dotąd w akcji tej prym, portów przeładunkowych. Przed Gdynią otwierają się teraz nowe możliwości, które nie tylko mogą przyczynić się do zwiększenia obrotów portowych, ale również umożliwić rozwój sieci połączeń liniowych oraz zwiększyć częstotliwość odjazdów statków, co wszystko składa się na zasadnicze elementy portu zbiorczo-rozdzielczego.

E. O.

Sezon turystyczno-letniskowy na wybrzeżu

Tegoroczny sezon turystyczno-letniskowy na wybrzeżu należał do jednego z najlepszych, jakie w ogóle istniały. Nie jesteśmy wprawdzie jeszcze w posiadaniu szczegółowych cyfr statystycznych, ilustrujących ruch i frekwencję w poszczególnych miejscowościach letnisko-kąpieliskowych, z ogólnych jednak danych oraz obserwacji nie trudno ustalić, że miniony okres zamyka się saldem dodatnim.

W czasie największego nasilenia ruchu letniskowego w lipcu br. ilość kuracjuszy w kąpieliskach półwyspu helskiego wraz z uczestnikami kilkunastu obozów wypoczynkowych osiągnęła około 50.000 osób. Doskonałą frekwencją cieszyły się również miejscowości t. zw. Jasnego Brzegu tj. od Wielkiej Wsi — Hallerowa po Dębki, z koroną naszych kąpielisk morskich — Jastrzębią Górą na czele. Z kąpielisk podmiejskich wymienić należy Orłowo Morskie, które poza napływem gości z dalszego i bliższego zaplecza odwiedzane było stosunkowo licznie także przez mieszkańców Gdyni.

Jeśli chodzi o wzrost frekwencji letników, niewątpliwie łączy się on z częściową modernizacją takich miejscowości, jak Jurata i Orłowo, które robią wysiłki w kierunku przekształcania się na kąpieliska o skali zachodnio-europejskiej. Modernizacja ta polega na wyposażeniu tych kąpielisk w niezbędne urządzenia użyteczności publicznej, jak i zapewnieniu im przez systematyczną i planową rozbudowę — odpowiednich warunków rozwoju na przyszłość. Poważnie za to szwankowała w większości naszych letnisk nadmorskich organizacja życia rozrywkowego, pod którym to wzglę-

dem biją je nadal kąpieliska sąsiedniego wybrzeża gdańskiego z Sopotami na czele. Nie są to wprawdzie dla ruchu letniskowo-wypoczynkowego zagadnienia najistotniejsze, stanowią jednak momenty dużej atrakcyjności, które corocznie powodują napływ do gdańskich kąpielisk poważnej ilości kuracjuszy z Polski. Wydaje się przeto, iż sprawy te winny być na przyszłość brane pod uwagę i w ramach swych możliwości rozwiązane. W każdym razie uprzyjemnianie pobytu letnikom nawet mimo braku słonecznej pogody na wybrzeżu — może się przyczynić do przedłużenia wciąż jeszcze sztywnych granic sezonu, które obecnie zamykają się w okresie: połowa czerwca do końca sierpnia.

Jeśli chodzi o ruch turystyczny, podobnie jak w latach ubiegłych, rozwijał się on w formie napływu na wybrzeże wycieczek zbiorowych z całego kraju. Organizację tego ruchu prowadziła w roku bieżącym wyłącznie Liga Popierania Turystyki, kierując kilkadziesiąt pociągów popularnych do Gdyni, oraz opiekując się częściowo nad ich pasażerami. Niewątpliwie wielce pożytecznym w tej akcji okazał się prowadzony przez L. P. T. hotel turystyczny w Gdyni, z którego w minionym sezonie korzystało około 60.000 osób, co w porównaniu do cyfry 17.000 osób w r. 1937 — oznacza wzrost o ponad 200%. Wymieniona wyżej cyfra orientacyjna nie obejmuje oczywiście całego ruchu turystycznego, na który składają się: nie dające się ująć cyfrowo wycieczki młodzieży szkolnej, jak również przyjazdy indywidualne, nie mówiąc o kilkudziesięciotysięcznym napływie ludności z okazji urządzanych tradycyjnie „Dni Morza“ oraz rozmaitych zjazdach i kongresach zawodowych.

W rozwoju turystyki nie tylko na wybrzeżu, ale i ogólno-polskiej daje się od pewnego czasu zauważyć charakterystyczne zjawisko przestawiania się z charakteru indywidualnego na zbiorowy, co stoi niewątpliwie w związku z ograniczonymi możliwościami finansowymi społeczeństwa. Podobnie zresztą i w ruchu letniskowym coraz wyraźniej występuje tendencja ograniczania się w pobytach indywidualnych na rzecz zbiorowych, czego dowodem jest wzrastająca z każdym rokiem liczba obozów i kolonij wypoczynkowych rozmaitych organizacyj społecznych, rozsianych na całym wybrzeżu.

Z tego też tytułu nawet wielotysięczny napływ wycieczek turystycznych przedstawia dziś pod względem gospodarczym znacznie mniejszą siłę atrakcyjną dla przemysłu gastronomiczno-hotelarskiego na wybrzeżu, aniżeli dawniej.

Podobne spostrzeżenia nasuwają się zresztą także w odniesieniu do niemieckich wycieczek z Rzeszy, które odwiedzały ostatnio wybrzeże W. M. Gdańska.

Stosunkowo większą frekwencją, aniżeli w poprzednie lata w zakresie turystyczno-letniskowym cieszyła się Szwajcaria Kaszubska, wszystko to jednak są jeszcze cyfry niewielkie.

Niezależnie od turystyki lądowej, która normalnie obejmuje gros ruchu wycieczkowego, rozwijała się turystyka morska, uprawiana głównie na statkach G. A. L.-u. Nie rozporządzamy dokładnymi cyframi w tym zakresie, wiemy jednak, że liczba uczestników tych wycieczek, ilościowo zmniejszonych (do 4), była wszakże na tyle atrakcyjna, że statki posiadały pełne komplety pasażerów. Jeśli chodzi o ruch w żegludze przybrzeżnej, jakkolwiek nie został jeszcze zamknięty — wszystko wskazuje na to, że w minionym sezonie kształtował się on na poziomie roku ubiegłego.

Jeśli chodzi o zagraniczny, morski ruch wycieczkowy, jakkolwiek nasilenie jego, gdy chodzi o Gdynię było minimalne, to jednak na skutek starań pewnego gdyńskiego przedsiębiorstwa maklerskiego — przyjeżdżały tutaj niejednokrotnie wycieczki angielskie, co jest już pewnym krokiem naprzód, jeśli wziąć pod uwagę fakt, że zagraniczne statki turystyczne zawijały głównie do reklamujących się skutecznie Sopot.

Z bolączek turystycznych, które niejednokrotnie podnoszono, jest stale jeszcze otwarta sprawa budowy w Gdyni większego hotelu, któryby służył jednocześnie dla normalnych celów w ciągu całego roku. Znane są częste wypadki, że podczas pobytu w porcie gdyńskim naszych statków transatlantyckich, w Gdyni brakuje pomieszczeń dla za- lub wyokrętowujących się pasażerów. Dobrze zatem stało się, że kwestią budowy nowoczesnego hotelu, który miastu portowemu jest także potrzebny dla celów prestiżowych, zainteresowały się ostatnio miarodajne czynniki. Może popchnie to całą sprawę na właściwe tory.

E. U.

DELEGACJA NASZEJ IZBY NA TARGACH WSCHODNICH WE LWOWIE.

Podczas zebrania Związku Izb Przemysłowo-Handlowych oraz konferencyj komisyj międzyizbowych, jakie odbyły się w czasie Targów Wschodnich we Lwowie, Izba nasza była reprezentowana przez Prezesa Izby p. St. Tora, Wiceprezesa p. dr. Kasperowicza, Dyrektora p. mgr. J. Kawczyńskiego oraz Wicedyrektora p. posła T. Marchlewskiego.

Delegacja naszej Izby zwiedziła Targi Wschodnie, spotykając się z delegacją Rady miejskiej Gdyni, która pod przewodnictwem Komisarza Rządu mgr. Sokoła bawiła tam właśnie z oficjalną rewizytą na zaproszenie prezydenta i rady miejskiej Lwowa.

PODZIAŁ KONTYNGENTÓW PRZYWOZOWYCH.

Dnia 13 września br. odbyło się w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Gdyni posiedzenie Regionalnego Komitetu Przywozowego, na którym dokonano rozdziału kontyngentów na następujące artykuły: banany z Jamajki, rodzynki z Cypru, orzechy ziemne z Indyj Holenderskich, pieprz, cynamon i ziele angielskie z Kolonij Angielskich, pieprz i cynamon z Indyj Holenderskich, materiały koszykarskie z kontyngentu ogólnego, śledzie świeże z Anglii i Belgii, śledzie solone ze Szwecji, jelita solone z Anglii, Czechosłowacji, Finlandii, Belgii i Kanady, tkaniny bawełniane, bieliznę stołową, sieczkę szklaną i biżuterię nieprawdziwą z Czechosłowacji.

OTWARCIE ARBITRAŻU BAWEŁNY W GDYNI.

Dnia 26 września br. nastąpi uroczyste otwarcie Arbitrażu Bawełny, którego siedziba mieści się w wielkim i nowoczesnym gmachu przy ul. Derdowskiego 7.

W akcie tym poza zainteresowanymi kołami kupiecko-przemysłowymi oraz osobistościami oficjalnymi weźmie również udział szereg przedstawicieli arbitraży i giełd bawełnianych z Europy, Ameryki i Afryki.

Otwarcie Arbitrażu Bawełny w Gdyni jest ukoronowaniem wysiłków w zakresie uniezależnienia się Polski w imporcie i skomplikowanej procedurze arbitrażowej tego artykułu od bawełnianych ośrodków importowych, jak Brema, Liverpool itd.

17-KROTNY WZROST OBROTÓW CHŁODNI GDYŃSKIEJ.

Rozwój chłodni, Składy Portowe i Chłodnia w Gdyni Sp. z o. o. osiągnął w ostatnich czasach maksymalne prawie granice. Ze sprawozdania Dyrektora Rostkowskiego, przedstawionego na zebraniu Rady Gospodarczej Spółki w Łodzi w dniu 22 VI rb. wynika, że obroty chłodni, wynoszące w r. 1930 ca 5.000 ton podwoiły się prawie już w następnym roku istnienia chłodni i stale w tym stosunku wzrastając, osiągnęły w r. 1937 liczbę 85.000 ton, czyli wzrosły 17-krotnie od czasu uruchomienia placówki.

SPRAWOZDANIE Z RYNKU FRACHTOWEGO ZA MIES. SIERPIEŃ 1938 R.

(według danych Polskiej Agencji Morskiej w Gdyni).

Pomimo oczekiwanego ożywienia rynku frachtowego w miesiącu sprawozdawczym frachty w dalszym ciągu utrzymywały się na bardzo niskim poziomie, przy czym ogólnie odczuwano brak ładunków. Panuje jednak ogólne przekonanie, że w miesiącu wrześniu nastąpi ożywienie, a co za tym idzie frachty będą miały tendencję zwyżkową.

Drzewo.

Na rynku drzewnym specjalnie dał się odczuć brak ładunków. Z chwilą, gdy polscy eksporterzy zaczną zawierać kontrakty z zagranicznymi odbiorcami, należy się liczyć z pewną zwyżką frachtów, trudno jest jednak przewidzieć sytuację nawet w najbliższej przyszłości. W ciągu miesiąca sprawozdawczego zafrachtowano z Gdyni i Gdańska kilka ładunków tarcicy, oraz kopalniaków do portów angielskich poniżej stawek minimalnych.

Zboże.

Również brak było ożywienia, na rynku sprzedano w przeciągu miesiąca sprawozdawczego 10.000 ton do Antwerpii, przy czym większość wywieziono liniami regularnymi. Tonaż otrzymać można po sh. 3/— do sh. 3/3 gold. Ożywienie spodziewane jest w drugiej połowie września

Żaglowce.

Zafrachtowano 8 żaglowców na łączną ilość 1.600 ton mąki pastewnej i otrąb do portów południowej i zachodniej Szwecji po

Skr. 8,— do 9,—. Zboża w okresie sprawozdawczym nie frachtowano, jako stawkę orientacyjną należy przyjąć RM. 4,— do 4,50. Za ładunki drzewa do Danii płacono sh. 24/6. Również zafrachtowano kilka ładunków kainitu do portów południowej Szwecji po sh. 6/—.

Węgiel.

Na rynku węglowym również słabe ożywienie. Zafrachtowano następujące ładunki do:

Szwecji — statek ok. 2.700 ton Stockholm sh. 4/— za t.; statek ok. 2.700 ton Gefle sh. 4/— za t.; statek ok. 2.700 ton Göteborg sh. 4/10½ za t.; statek ok. 1.500 ton Malmö sh. 3/9 za t.;

Norwegia — statek ok. 2.000 ton Oslo sh. 4/— za t.

Finlandia — statek ok. 1.500 ton Helsingfors sh. 4/— za t. Ponadto zafrachtowano ok. 1.200 ton cukru Vaza sh. 5/6 za t.

Holandia — statek ok. 3.000 ton, Amsterdam sh. 4/6 za t.; statek ok. 4.000 ton Rotterdam sh. 4/— za t.

Francja — statek ok. 2.200 ton Rouen sh. 5/10½ za t.; statek ok. 2.200 t. Lorient sh. 6/4½ za t.; statek ok. 2.200 t. Bordeaux sh. 6/6 za t; statek ok. 1.800 ton Cherbourg sh. 5/7½ za t.; statek ok. 1.500 ton Marseille sh. 11/— za t.; statek ok. 1.800 ton Nice sh. 10/9 za t.; statek ok. 1.750 ton Cette sh. 10/6 za t.

Ponadto zafrachtowano ok. 5.000 ton Aleksandria sh. 9/— za t.; ok. 8.000 ton Aleksandria sh. 7/9 za t.

Belgia — statek ok. 3.000 ton — Gent sh. 3/9 za t.; statek ok. 3.000 ton Seebrügge sh. 3/9 za t.

Reasumując, ogólnie tendencja bardzo słaba ze spodziewanym ożywieniem w ciągu miesiąca września. Słyszy się jednak znów głosy pesymistyczne, zapowiadające pogorszenie się sytuacji.

DZIAŁALNOŚĆ POLSKIEJ FLOTY HANDLOWEJ W SIERPNIU.

Statki polskiej floty handlowej przewiozły w miesiącu sierpniu br. ogółem 139.825 t. towarów, wobec 145.228,5 t. przewiezionych w sierpniu ub. roku oraz 124.607 ton przewiezionych w sierpniu 1936 r. Zaznaczyć przy tym należy, że w roku bieżącym już uwzględnione zostały dane statystyczne dla dodatkowo frachtowanych statków linij meksykańskiej i południowo-amerykańskiej, oraz ruch na linii palestyńskiej, co zwiększyło tegoroczne dane sierpniowe okrągło o 4 tys. ton. Mamy więc zniżkę przewozów względem odpowiedniego miesiąca okrągło o 10 tys. ton i stoją one pośrodku między poziomem sierpnia 1936 i 1937 roku.

Głównej i prawie wyłącznej przyczyny spadku przewozów należy szukać w zmianie strukturalnej przewozów trampów Żeglugi Polskiej, które spadły względem zeszłorocznego sierpnia o całych 16.000 ton, przy równoczesnym wzroście wartości przewozów, ponieważ ładunek eksportowy — węgiel został zastąpiony przez importowy — tomasynę znacznie powolniej ladowaną i wyładowywaną, o czym jeszcze — niżej, przy omówieniu pracy trampów Żeglugi Polskiej.

Z ogólnych przewozów sierpniowych przypadło na ładunki eksportowe 77.659 ton (VIII 1937: 99.285,5 t.), na ładunki importowe 50.539 ton (VIII 1937: 44.209 t.), na tranzyt morski 445 t. i na przewozy między portami zagranicy 11.182 t. (VIII 1937 obie te pozycje razem: 1.734 t.) Również zmiany w udziale powyższych składników ruchu tłumaczą się kampanią importową tomasyny na statkach Żeglugi Polskiej, co doprowadziło do zwiększenia importu i zmniejszenia eksportu ogólnego, względem sierpnia ub. roku. Również pozycja przewozów między portami obcymi jest bardzo różna od zeszłorocznej, mianowicie niezwykle wysoka: tłumaczy się ona prawie wyłącznie znacznymi przewozami między portami zagranicy węgla obcego na statkach towarzystwa „Polskarob".

Statki Żeglugi Polskiej S. A. przewiozły ogółem w sierpniu 74.898 t. ładunków (VIII 1937: 84.996 t.) w tym eksportowych 30.168 t. (53.717 t.), importowych 44.250 t. (39.545 t.), w tranzycie morskim 445 t. i w przewozach między portami obcymi 35 t. (VIII 1937: obie te pozycje razem — 1.734 t.) Charakterystyczne jest przesunięcie, i to bardzo znaczne, środka ciężkości przewozów Żeglugi Polskiej na import, o czym jeszcze niżej.

Linie regularne Żeglugi Polskiej S. A. przewiozły 29.631 t. towarów (VIII 1937: 33.428 ton), w tym w eksporcie 17.039 ton (20.218 t.), w imporcie 12.112 t. (11.476 t.), w tranzycie morskim 445 t. (485 t.), między portami obcymi 35 t. (1.249 t.) Nie widzimy tu znacznych zmian strukturalnych, ale za to:

Trampy Żeglugi Polskiej, które przewiozły ogółem 45.267, wobec 61.568 t. przewiezionych w sierpniu ub. roku, miały w eksporcie 13.129 t. (VIII 1937: 33.499 t.) na 32.138 t. w imporcie (VIII 1937: 28.069 t.) Mamy tu przed sobą dwa obrazy jak najbardziej różniące się od siebie. Przyjrzyjmy się im bliżej: w sierpniu ubiegłego roku eksport składał się z węgla — 26.316 t., koksu — 2.600 t., kopalniaków — 4.583 t., w sierpniu b. roku — z 13.129 t. węgla. Import natomiast — w ubiegłym roku rudy 14.069 t. i tomasyny 14.000 t., w tym roku tomasyny 21.527 t., rudy 10.455 t., drobnicy 156 t. Dodać należy, że w przeciwieństwie do ub. roku trampy „Wisła" i „Katowice" zostały zaangażowane w ruchu liniowym Śródziemnego Morza i Bliskiego Wschodu, wobec czego tabor trampów się zmniejszył. Przy ocenie nasilenia przewozów należy brać pod uwagę odległość przewozów („tonokilometry" kolejnictwa), oraz rodzaj ładunków ze względu na zwyczajową szybkość ich ładowania i wyładowania, wartość ładunku i frachtu.

Polsko - Brytyjskie Tow. Okrętowe (Polbryt) przewiozło w sierpniu 8.011 t. towarów (VIII 1937: 8.639 t.), w tym było ładunków eksportowych 4.849 t., importowych 3.162 t. Na linie angielskie — do Londynu i Hull, przypadło 7.715 ton. w tym w wywozie 4.793 t. (VIII 1937: 6,550 t.), w przywozie natomiast 2.922 t. (2.040 t.) I tu widzimy przesunięcie się na korzyść importu. Do Hull wyeksportowano 2.511 t., w tym z Gdyni 2.088 t., z Gdańska 413 t. Do Londynu wywieziono 2.282 t., w tym z Gdyni 2.116 t., z Gdańska 166 t. Import z Hull wyniósł 1.684 t., w tym przez Gdynię 1.627 t., przez Gdańsk 57 t. Import z Londynu dał 1.238 t., w tym przez Gdynię 1.121 t., przez Gdańsk 117 t. Na linii Gdynia—Havre przewieziono 296 t. towarów (49 t.), w tym w eksporcie 56 t. (17 t.) i w imporcie 240 t. (32 t.) oraz przewieziono 512 emigrantów i pasażerów.

Statki towarzystwa Gdynia — Ameryka, Linie Żeglugowe na swych czterech liniach przewiozły ogółem 8.786 t. ładunków i 3.448 pasażerów (VIII 1937 bez linii palestyńskiej i frachtowanych statków: 4.917 t. towarów i 2.267 pasażerów), w tym było na wyjściu 1.987 pasażerów i 5.659 t. towarów (VIII 1937: 1.639 pas. i 2.325 t. towarów, na wejściu 1.212 pas. i 3.127 t. towarów, (608 pas. i 2.592 t. towarów), oraz między portami zagranicy 249 pasażerów (w ubiegłym roku nie notowaliśmy). Jak widać, w przeciwieństwie do innych linij tu wzmaga się znacznie eksport, chociaż na linii północno-amerykańskiej jest przeciwnie. — wzrasta bardzo znacznie import, ogólnie jednak daje się zauważyć duża przewaga towarowego ruchu wyjściowego.

Na linii północno-amerykańskiej przewieziono ogółem 2.147 pasażerów i 4.417 t. towarów (VIII 1937: 1.251 pas. i 3.055 t. towarów, w tym na wyjściu 1.394 pas. i 1.290 t. towarów (821 pas. i 1.525 t. towarów), na wejściu 504 pas. i 3.127 t. towarów (430 pas. i 1.530 t. tow.). oraz w przewozach między Ameryką i Kopenhagą 249 pasażerów (VIII 1937: nie notowane).

Na linii meksykańskiej, której statki po drodze w tamtą stronę zawijają również do Nowego Yorku był jeden odjazd z 936 t. ładunku.

Na linii południowo - amerykańskiej nie było ruchu pasażerskich okrętów, natomiast odszedł z Gdyni statek zafrachtowany, towarowy, wobec czego porównanie z sierpniem ub. roku wypadło tak: sierpień br.: tylko eksport 2.157 t. towarów, sierpień 1937 r.: przewieziono 1.016 pas. i 1.862 t. towarów na statkach pasażerskich.

Na linii palestyńskiej przewieziono 1.301 pasażerów i 1.276 t. towarów, i co bardzo charakterystyczne, wszystkie te towary były eksportowymi; importu nie było. Przeciwnie, ruch pasażerski przeważał wejściowy do Konstancy: 593 pas. na wyjściu wobec 708 pas. na wejściu.

Statki Polsko Skandynawskiego Tow. Transportowego (Polskarob) przewiozły 48.130 t. węgla i koksu (VIII 1937: 36.676,5 ton), w tym było węgla eksportowego 36.983 t. zagranicznego, w przewozach między portami obcymi — 11.147 t. Koks stanowił jeden ładunek całookrętowy do Gefle. Węgiel i koks eksportowy wywieziono do: Szwecji 30.191,5 t., do Norwegii 5.753 t., do Danii 8.120,5 t. i do Holandii 4.065 ton.

Odwiedzono z węglem polskim porty: Vesteras 3-krotnie, Göteborg 3-krotnie, Gefle 2-krotnie, w tym raz z koksem, Limhamn, Norrköping, Slemmestad. Stavanger, Amsterdam, oraz z węglem angielskim Karlskronę. Tuborg i Kopenhagę.

ZAMORSKIE OBROTY TOWAROWE PORTU GDYŃSKIEGO W MIES. SIERPNIU 1938 R.

Zamorskie obroty towarowe portu gdyńskiego w miesiącu *sierpniu* br. osiągnęły *732.730,3 ton,* wobec poprzednich rekordowych 861.518.6 ton w miesiącu lipcu br.. a 759.671,8 t. w miesiącu sierpniu 1937 r. oraz 659.764,1 ton w miesiącu sierpniu 1936 roku.

W roku bieżącym w dotychczasowych miesięcznych obrotach portu miesiąc sprawozdawczy jest jednym z najmniejszych. Po rekordowych wynikach miesiąca ubiegłego, sierpień br. przynosi poważny spadek. W dotychczasowej przeszło 14-letniej pracy portu druga połowa każdego roku, a zwłaszcza miesiące jesienne, wykazywały zawsze wzmożenie pracy przeładunkowej portu, związanej ściśle z ożywieniem sezonowym wielu dziedzin życia gospodarczego kraju. Najbliższe miesiące powinny utrzymać dotychczasową strukturę tych obrotów. W przeciwnym razie oznaczałoby to nie stabilizację, a zmniejszanie się dotychczasowego stanu posiadania obrotów towarowych portu.

Obroty mies. sprawozdawczego (732.730.3 t.) są o 14.9% mniejsze od poprzednich rekordowych w miesiącu lipcu br. (861.518,6 t.), wykazują również 3,5%-owy spadek w porównaniu z miesiącem sierpniem 1937 r. (759.671.8 ton), oraz 11.1%-owy wzrost w stosunku do miesiąca sierpnia 1936 roku (659.764,1 t.)

Na uzyskanie ogólnych obrotów zamorskich miesiąca sprawozdawczego (732.730,3 t.), złożył się przywóz zamorski — 116.702,8 ton oraz wywóz zamorski — 616.027,5 ton.

Dotychczasowe wyniki ogólnych obrotów zamorskich tj. przywóz zamorski łącznie z wywozem zamorskim w okresie pierwszych ośmiu miesięcy (styczeń—sierpień) br. (5.977.201,2 t.) wykazują nieznaczny 1,6%-owy wzrost w porównaniu z obrotami zamorskimi w analogicznym okresie czasu roku ubiegłego (5.884.058.8 ton). W liczbach absolutnych nadwyżka ta wynosi 93.142,4 ton. Jest ona przeszło dziesięć razy mniejsza, aniżeli nadwyżka w tym samym okresie czasu 1937 roku w stosunku do

1936 r. (987.250,6 ton). Obroty zamorskie w okresie: styczeń-sierpień 1937 r. (5.884.058,8 ton) wykazują poważny 20,2%-owy wzrost w porównaniu z obrotami w tym samym okresie czasu 1936 roku (4.896.808,6 ton).

Przywóz zamorski w miesiącu sprawozdawczym br. (116.702,8 ton) wykazuje 13,9% spadek w porównaniu z ub. miesiącem lipcem br. (135.699,4 ton), 14,6%-owy spadek w stosunku do przywozu zam. w mies. sierpniu 1937 roku (136.633,8 ton) oraz 0,07%-owy nieznaczny wzrost w porównaniu z przywozem zam. miesiąca sierpnia 1936 r. (116.617,1 ton).

Spadek przywozu zam. w miesiącu sprawozdawczym w porównaniu z ub. miesiącem lipcem br. spowodowały przede wszystkim pozycje surowców hutniczych (w nawiasie dane za miesiąc lipiec br.): rud różnych i wypałków pirytowych — 16.611 t. (29.540 t.) oraz złomu żelaznego — 22.492 t. (26.838 t.) Poza surowcami hutniczymi zmniejszył się przywóz zamorski w miesiącu sprawozdawczym w porównaniu z ub. miesiącem lipcem br.: nasion oleistych — 1.506 t. (2.399 t.), ryżu surowego — 92 t. (8.204 t.), owoców świeżych — 1.182 t. (1.731 t.), orzechów i migdałów — 51 t. (67 t.), kakao — 399 t. (732 t.), roślin i materiałów roślinnych — 8 t. (197 t.), śledzi solonych — 4.310 t. (5.301 t.). smoły i smarów — 2 t. (13 t.), tłuszczu i olejów roślinnych — 579 t. (700 t.), tłuszczu zwierzęcego surowego—858 t. (1.220 t.), farb — 32 t. (167 t.), fosforytów — 4.740 t. (11.673 t.), wełny — 1.861 t. (2.905 t.), bawełny — 7.651 t. (10.184 t.), przędzy bawełnianej — 126 t. (197 t.), wyrobów gumowych — 53 t. (83 t.), celulozy — 701 t. (766 t.), żelaza surowego — 282 t. (461 t.), cyny — 243 t. (421 t.), cynku — 1.117 t. (1.622 t.), maszyny, aparaty i części — 560 t. (641 t.), oraz części wagonów i lokomotyw — 68 t. (153 t.).

Spośród powyższych pozycyj zwraca uwagę poważny spadek przywozu nasion oleistych, ryżu surowego, fosforytów i bawełny. Wzrasta natomiast w miesiącu sprawozdawczym przywóz (w nawiasie dane za m. lipiec br.): herbaty—120 t. (114 t.), żywicy — 684 t. (614 t.), śledzi świeżych — 202 t. (68 t.), pirytów — 2.564 t. (brak), olejów — 527 t. (447 t.), asfaltu — 618 t. (5 t.), tranu — 409 t. (329 t.), napoi alkoholowych — 109 t. (101 t.), tytoniu — 540 t. (104 t.), siarki — 965 t. (133 t.), przetworów chemicznych — 175 t. (149 t.), garbników — 2.310 t. (1.018 t.), żużli Thomasa — 21.527 t. (11.124 t.), skór — 3.972 t. (2.775 t.), odpadków wełny — 116 t. (86 t.), odpadków bawełny—256 t. (242 t.), lnu, konopi, sisalu i in. — 49 t. (39 t.), juty — 896 t. (780 t.), szmat — 1.610 t. (1.296 t.), kauczuku — 924 t. (702 t.), papieru i makulatury — 2.233 t. (1.744 t.), papy i tektury — 42 t. (18 t.), metali różnych — 893 t. (517 t.), miedzi — 4.436 t. (2.878 t.), wyrobów żelaznych i metalowych — 274 t. (171 t.), oraz samochodów, motocykli i części — 647 t. (12 t.)

W szeregu powyższych pozycyj należałoby podkreślić poważny wzrost przywozu pirytów, asfaltu, tytoniu, garbników i żużli Thomasa.

Najdobitniej jednakże ilustruje spadek przywozu zam. w miesiącu sprawozdawczym porównanie z tym samym miesiącem sierpniem ubiegłego 1937 roku.

Przywóz zamorski w miesiącu sierpniu br. w porównaniu z tym samym miesiącem 1937 r. oraz miesiącem lipcem br. kształtował się następująco:

IMPORT (tony)

	Sierpień 1938 r.	Lipiec 1938 r.	Sierpień 1937 r.
Nasiona różne	5	5	4
nasiona oleiste	1.506	2.399	2.241
ryż surowy	92	8.204	7.683
owoce świeże	1.182	1.731	851
owoce suszone	177	187	596
konserwy owocowe	8	10	27
orzechy i migdały	51	67	23
kawa	391	399	350
herbata	120	114	111
kakao	399	732	120
korzenie	75	75	86
rośliny i materiały rośl.	8	197	213
żywica	684	614	851
śledzie świeże	202	68	146
śledzie solone	4.310	5.301	4.818
rudy różne i wyp. piryt.	16.611	29.540	14.111
piryty	2.564	—	—
oleje	527	447	243
smoła i smary	2	13	29
asfalt	618	5	724
tłuszcze i oleje rośl.	579	700	232
tłuszcze zwierz. sur.	858	1.220	913
tran	409	329	316
napoje alkohol. i in.	109	101	74
tytoń	540	104	777
siarka	965	133	878
przetwory chemiczne	175	149	380
farby	32	167	154
garbniki	2.310	1.018	588
fosforyty	4.740	11.673	4.221
żużle Thomasa	21.527	11.124	—
skóry	3.972	2.775	2.259
wełna	1.861	2.905	633
odpadki wełny	116	86	65
przędza wełniana	6	14	15
bawełna	7.651	10.184	4.214
odpadki bawełny	256	242	191
przędza bawełniana	126	197	168
len, konopie, sisal i in.	49	39	81
juta	896	780	1.064
szmaty	1.610	1.296	1.343
kauczuk	924	702	540
wyroby gumowe	53	83	80
papier i makulatura	2.233	7.744	1.507
papa i tektura	42	18	24
celuloza	701	766	1.234
żelazo surowe	282	461	520

metale różne	893	517	158
złom żelazny	22.492	26.838	63.279
miedź	4.436	2.878	1.612
cyna	243	421	142
cynk	1.117	1.622	—
wyroby żelazne i met.	274	171	407
masz., aparaty i części	560	641	498
części wagon. i lokom.	68	153	253
samochody, motocykle i części	647	12	475
różne	3.419	3.328	2.912
Razem	116.703	135.699	136.634

W okresie pierwszych ośmiu miesięcy (styczeń — sierpień) br. zmniejszenie się przywozu zam. utrzymuje się nadal przede wszystkim dzięki najpoważniejszym pozycjom towarów masowych: ok. 30%-owy spadek złomu żelaznego — 320.888 t. (467.414 t.) oraz ok. 2%-owy rud różnych i wypałków pirytowych 115.220 t. (116.694 t.)

Poza tymi towarami masowymi zmniejsza się przywóz: nasion oleistych, ryżu surowego, owoców świeżych ,orzechów i migdałów, kakao, tłuszczu zwierzęcego surowego, siarki, farby, garbników, odpadków wełny, przędzy wełnianej, przędzy bawełnianej, szmat, papieru i makulatury, celulozy, żelaza surowego, oraz części wagonów i lokomotyw.

Zwiększa się natomiast w okresie: styczeń — sierpień br. przywóz: nasion różnych, owoców suszonych, kawy, korzeni, roślin i materiałów roślinnych, żywicy, śledzi świeżych, olejów, smoły i smarów, tłuszczu i olejów roślinnych, napoi alkoholowych, tytoniu, fosforytów, żużli Thomasa, skóry, wełny, odpadków, wełny, bawełny, kauczuku, papy i tektury, metali różnych, miedzi, cyny, cynku, wyrobów żelaznych i metalowych, maszyn, aparatów i części, oraz samochodów, motocykli i części.

Poza surowcami dla fabryk nawozów sztucznych zwraca tu uwagę liczny szereg cennych metali, ich wyrobów, surowców włókienniczych oraz niektórych płodów roślinnych i zwierzęcych.

Dotychczasowe wyniki przywozu zamorskiego w okresie pierwszych ośmiu (styczeń—sierpień) miesięcy br. — 1.026.518,6 ton, wykazują 11%-owy spadek w porównaniu z przywozem zam. w tym samym okresie czasu 1937 roku (1.153.446,— ton). O wysokości tego spadku (126.927 t. w liczbach absolutnych) najlepiej ilustruje porównanie z poważnym 48,7% wzrostem przywozu zam. w 1937 (styczeń — sierpień) roku — 1.153.446 ton z tym samym okresem czasu 1936 roku (775.450,— ton). W liczbach absolutnych wzrost ten wyniósł 357 996 ton wobec 126.927 ton spadku w 1938 r.

Wywóz zamorski w miesiącu sprawozdawczym *(616.027,5 ton)* wykazuje 15,2%-owy spadek w porównaniu z rekordowym wywozem miesiąca lipca br. (725.819,2 t.), 1,1%-owy spadek w stosunku do miesiąca sierpnia 1937 r. (623.038,— ton) oraz 13,4%-owy wzrost w porównaniu do mies. sierpnia 1936 r. (543.147 t.)

Podobnie, jak przywóz, również i wywóz zamorski utrzymuje się na nader niskim poziomie.

Poważny spadek wywozu zam. w miesiącu sprawozdawczym w porównaniu z ub. miesiącem lipcem br. spowodowały przede wszystkim, jak w wielu podobnych wypadkach pozycje grupy mineralnej (w nawiasie dane za m. lipiec br.): węgiel kamienny — 443.140 t. (497.098 t.), węgiel bunkrowy — 90.876 ton (102.191 t.), oraz koks — 5.943 t. (14.610 t.)

Poza grupą mineralną zmniejszył się również w stopniu bardzo poważnym wywóz bali, słupów i kopalniaków — 16.138 t. (23.104 t.) oraz drzewa tartego — 8.849 t. (31.572 t.)

Poza tymi dwoma najpoważniejszymi pozycjami towarów masowych zmniejsza się wywóz: ryżu wyłuszczonego — 13 t. (661 t.), słodu — 222 t. (592 t.), owoców świeżych — 44 t. (90 t.), bekonów — 1.527 t. (1.828 t.), jaj — 2.497 t. (3.213 t.), masła — 682 t. (2.144 t.), cementu — 2.210 t. (5.842 t.), soli kuchennej i przemysłowej — 326 t. (453 t.) smoły i paku smołowego — 5 t. (41 t.), olejów i parafiny — brak (15 t.), tłuszczu zwierzęcego — 3 t. (6 t.), przetworów mięsnych — 1.583 t. (2.656 t.) oraz makuchów — 1.325 t. (1.338 t.)

Są to może najbardziej cenne produkty hodowlane, których spadek zmniejsza bardzo poważnie wartość ogólnego wywozu zamorskiego. Poza tą grupą hodowlaną zmniejsza się również wywóz: przetworów chemicznych — 102 t. (203 t.), karbidu — 40 t. (132 t.) oraz farb — brak (10 t.)

Poza grupą chemiczną spadek wykazuje pozycja skór — 218 t. (561 t.)

Z grupy drzewa poza wspomnianymi już zmniejsza się wywóz: dykt i fornierów — 1.072 t. (1.489 t.) oraz mebli giętych — 358 t. — (379 ton).

Spadek wykazuje również wywóz papieru 246 t. (431 t.) oraz celulozy 138 t. (182 t.)

Spośród metali i wyrobów z nich zmniejsza się wywóz: żelaza surowego — 539 t. (1.521 ton), żelaza handlowego — 6.205 t. (10.697 t.), blachy żelaznej i stalowej — 300 t. (703 t.), rur żeliwnych i żelaznych — 1.883 t. (2.492 t.), naczyń emaliowanych — 101 t. (127 t.), cynku — 695 t. (1.044 t.), oraz blachy cynkowej — 193 t. (368 t.) Jest to niemal cała grupa metali i wyrobów z nich.

Do pozycyj wywozu, wykazujących wzrost w miesiącu sierpniu br. w porównaniu z ub. miesiącem lipcem br. (w nawiasie dane za m. lipiec 1938 r.) należą przede wszystkim produkty roślinne (w nawiasie dane za miesiąc lipiec br.): zboże — 2.150 t. (1.987 t.), strączkowe — 143 t. (66 t.), nasiona i rośliny — 200 t. (54 t.), mąka — 5 t. (2 t.), mąka — 900 t. (341 t.), warzywa — 30 t. (brak) oraz konserwy owocowe — 7 t. (2 t.)

Z grupy produktów hodowlanych zwiększa się wywóz: szynek i innych peklowanych — 92 t. (83 t.), oraz drobiu i ptactwa bitego — 13 t. (brak).

Spośród produktów chemicznych dobre rezultaty daje wywóz: salmiaku — 101 t. (22 t.), bieli cynkowej — 776 t. (700 t.), mączki kostnej — 621 t. (250 t.), soli potasowej — 1.903 t. (brak) oraz saletry — 23 t. (2 t.)

Zwiększa się również aczkolwiek w niewielkim stopniu wywóz tkanin — 439 t. (412 t.)

Z grupy drzewa i jego wyrobów wzmaga się wywóz: wyrobów z drzewa — 1.943 t. (796 t.) oraz wyrobów koszykarskich — 115 t. (86 t.)

Spośród metali i wyrobów z nich wykazują wzrost wywozu jedynie trzy pozycje: metali różnych — 201 t. (brak), wyrobów żelaznych i metalowych — 914 t. (548 t.), oraz szyn kolejowych — 4.213 t. (brak).

Szczegółowo ilustruje wywóz zamorski w miesiącu sierpniu br. w porównaniu z tym samym miesiącem 1937 r. oraz miesiącem lipcem br., poniższe zestawienie:

EKSPORT (tony)

	Sierpień 1938 r.	Lipiec 1938 r.	Sierpień 1937 r.
Zboże	2.150	1.987	—
strączkowe	143	66	—
nasiona i rośliny	200	54	112
mąka	5	2	—
mąka pastewna	900	341	—
ryż wyłuszczony	13	661	153
mąka ryżowa	—	—	1.226
słód	222	592	810
ziemniaki	—	—	4
warzywa	30	—	14
owoce świeże	44	90	20
konserwy owocowe	7	2	2
szynki i in. peklowane	92	83	383
bekony	1.527	1.828	1.553
drób i ptactwo bite	13	—	24
jaja	2.497	3.213	2.458
masło	682	2.144	612
cement	2.210	5.842	586
sól kuch. i przemysł.	326	453	392
węgiel kamienny	443.140	497.008	477.031
węgiel bunkrowy	90.876	102.191	52.137
koks	5.943	14.618	23.790
smoła i pak smołowy	5	41	26
oleje i parafina	—	15	6
tłuszcze zwierzęce	3	6	—
konserwy warzyw	13	5	389
przetwory mięsne	1.583	2.656	1.335
cukier	9.689	7.586	4.844
napoje alkoholowe	29	21	15
makuchy	1.325	1.338	—
wytłoki buraczane	202	76	276
przetwory chemiczne	102	203	63
siarczan amonu	—	—	2.041
salmiak	101	22	50
karbid	40	132	40
farby	—	10	6
biel cynkowa	776	700	424
mączka kostna	621	250	413
sól potasowa	1.903	—	155
saletra	23	2	15
skóry	218	361	180
tkaniny	439	412	658
bawełna i tkaniny	152	150	121
bale i słupy	16.138	23.104	7.303
drzewo tarte	8.849	31.572	13.771
wyroby z drzewa	1.943	796	821
klepki	—	—	76
dykty i forniery	1.072	1.489	1.234
meble gięte	358	379	479
wyroby koszykarskie	115	86	58
papier	246	431	198
papa i tektura	102	103	443
celuloza	138	182	204
żelazo surowe	539	1.521	253
żelazo handlowe	6.203	10.697	7.967
blacha żelazna i stal.	300	703	1.120.
metale różne	201	—	26
wyroby żelazne i met.	914	548	1.894
szyny kolejowe	4.213	—	4.040
rury żeliwne i żel.	1.883	2.492	2.640
naczynia emaliowane	101	127	254
cynk	693	1.044	1.926
blacha cynkowa	193	368	283
różne	3.577	4.726	3.678
Razem	616.028	723.819	623.038

Wywóz zamorski w okresie pierwszych ośmiu (styczeń — sierpień) miesięcy br. — 4.930.682.6 ton wykazuje nieznaczny 4,6%-owy wzrost obrotów w porównaniu z wywozem zam. w tym samym okresie czasu ub. 1937 roku (4.730.612.8 ton). Podobnie, jak i przywozu zmniejsza się również bardzo poważnie tempo wzrostu wywozu. Najlepiej ilustruje ten fakt porównanie z 14.8% wzrostem wywozu zam. w tym samym okresie czasu 1937 r. (4.730.612.8 ton) w stosunku do 1936 roku (4.121.358.6 ton). W liczbach absolutnych nadwyżka wywozu zam. w sprawozdawczym (styczeń — sierpień) okresie czasu 1938 roku nad rokiem 1937 wyniosła 220.069.8 ton. — Ta sama nadwyżka w analogicznym okresie czasu 1937 roku nad 1936 rokiem wyniosła prawie że trzy razy więcej — 609.254.2 ton.

Ten nader słaby wzrost wywozu zam. w okresie: styczeń—sierpień br. spowodowały przede wszystkim pozycje towarów masowych: węgla bunkrowego — 642.083 t. (382.588 t.), bali, słupów i kopalniaków — 104.158 t. (18.056 t.), oraz drzewa tartego — 147.867 t. (99.635 t.)

Poza wyżej wymienionymi towarami masowymi rok bieżący przynosi tak bardzo pożądany w porcie gdyńskim poważny wzrost eksportu zboża — 18.542 t. (47 t.)

Z innych produktów rolniczych i hodowlanych dobrze się rozwija eksport: nasion i roślin, mąki pastewnej, ryżu wyłuszczonego, warzyw, jaj, masła, przetworów mięsnych, cukru, napoi alkoholowych, makuchów oraz wytłoków buraczanych.

W grupie produktów chemicznych zwraca uwagę poważny wzrost wywozu przetworów chemicznych oraz bieli cynkowej. Z grupy drzewa, poza wyżej zacytowanymi masowymi, wzmaga się wywóz różnych wyrobów z drzewa. Spośród produktów żelaznych i metalurgicznych rok bieżący wykazuje jedynie wzrost wywozu blachy żelaznej i stalowej.

Rok bieżący przynosi natomiast pewne zmniejszenie wywozu jednej z najpoważniejszych pozycyj masowych t. j. węglowi kamiennemu (3.558.255 t. wobec 3.599.199 t. w 1937 r.) Zmniejsza się również wywóz koksu i to w stopniu bardzo poważnym — 65.681 t. (172.327 t.) Niemal cała grupa żelaza i jego wytworów wykazuje w roku bieżącym bardzo poważne załamanie się wywozu. Z produktów hodowlanych zmniejsza się wywóz przede wszystkim: bekonów, drobiu i ptactwa bitego, oraz tłuszczów zwierzęcych.

Ruch statków w miesiącu sprawozdawczym br. analogicznie do obrotów towarowych wykazuje spadek ilości oraz pojemności statków. Przyszło bowiem 560 (616) statków o pojemności 580.350 n. r. t. (629.165 n. r. t.), wyszło zaś 563 (616). statki o pojemności 590.957 n. r. t. (634.226 n. r. t.)

Kolejność bander ukształtowała się następująco: Szwecja — 1 miejsce, Polska — 2, Finlandia — 3, Anglia — 4. Włochy — 5, Dania — 6, Norwegia — 7, Niemcy — 8, Stany Zjednoczone Am. P. — 9. Estonia — 10, Łotwa — 11, Holandia — 12, Rumunia — 13, Francja — 14. Grecja — 15. Portugalia — 16, Litwa — 17, Jugosławia — 18. Węgry — 19, Panama — 20, W. M. Gdańsk — 21. oraz Islandia — 22.

Bandera Polska przesuwa się z 1 miejsca, zajmowanego w m. lipcu na 2 miejsce. Pierwsze miejsce bandery polskiej zajmuje z powrotem bandera szwedzka. Przesuwają się również: Finlandia z 4 miejsca (w m. lipcu) na 3 miejsce w m. sierpniu, Anglia z 3 na 4, Włochy z 7 na 5, Dania z 5 na 6, Norwegia z 6 na 7. Niemcy bez zmian zajmują 8 miejsce, Stany Zjednoczone Am. P. z 11 na 9 miejsce, Estonia z 12 na 10. Łotwa z 10 na 11, Holandia z 13 na 12, i t. d. Przy czym zjawia się szereg bander spotykanych w porcie gdyńskim od wypadku do wypadku. Są to bandery: Węgier, Rumunii, Islandii, Portugalii i Jugosławii. Ogółem reprezentowane były bandery 22 (18) państw.

Średni tonaż statku, zawijającego do Gdyni w mies. sierpniu br. wyniósł 1.036.3 n. r. t. (1.021.4 n. r. t.) Średnia ilość statków, przebywających jednocześnie w porcie wyniosła 49 (67). Średni postój statków w porcie w m. sierpniu br. wyniósł 62.1 godz. (65.2 godz.)

Ruch statków w miesiącu sierpniu 1938 r. ilustruje poniższe zestawienie:

Ruch statków	Przyszło		Wyszło	
	ilość	NRT.	ilość	NRT.
Polska	77	76.367	75	83.583
W. M. Gdańsk	3	817	4	1.309
Anglia	23	60.347	23	60.485
Dania	74	51.683	71	47.640
Estonia	34	23.130	33	21.433
Finlandia	61	72.678	59	68.844
Francja	1	6.136	1	6.138
Grecja	2	2.377	3	3.280
Holandia	16	8.089	17	9.608
Islandia	1	435	1	435
Jugosławia	1	2.728	1	2.728
Litwa	4	2.700	5	3.639
Łotwa	16	17.003	17	17.394
Niemcy	44	31.059	46	32.081
Norwegia	42	34.873	46	41.438
Panama	2	1.369	2	1.367
Portugalia	1	3.805	1	3.805
Rumunia	4	9.875	3	7.202
Stany Zjed. A. P.	10	31.312	10	31.312
Szwecja	125	88.202	128	90.042
Węgry	—	—	1	2.737
Włochy	19	53.365	16	52.457
Razem	560	580.330	563	590.957

Ruch pasażerów w związku z kończeniem się sezonu wykazuje spadek. Przyjechało bowiem 1.887 (4.297) pasażerów, w tym: z Anglii — 291 (278), Argentyny — 66 (141), Belgii — 32 (26), Brazylii — 76 (97), Danii — 230 (247), Estonii — 14, Finlandii — 114 (39), Francji — 30 (27), Holandii — 25 (19), Litwy — 1. Łotwy — 3 (1), Niemiec — 12 (12). Norwegii — 14 (2), Senegalu — 3 (1), Stanów Zjedn. Am. P. — 216 (1.135), Szwecji — 80 (36), Włoch — 5, via W. M. Gdańsk — 27 (34), oraz wycieczki morskie G. A. L. — 648 (2.182).

Wyjechało zaś 3.070 (5.229) pasażerów, w tym: do Anglii — 474 (372), Argentyny — 276 (633), Belgii — 14 (3), Danii — 215 (244), Finlandii — 13 (12), Francji — 507 (699). Holandii — 8 (2), Kanady — 55 (54), Łotwy — 1 (5), Niemiec — 10 (6), Norwegii — 12 (6). Stanów Zjedn. Am. P. — 722 (909), Szwecji 92 (17). Włoch — 3, via W. M. Gdańsk — 20 (25), oraz wycieczki morskie G. A. L. — 648 (2.182) pasażerów.

WIADOMOŚCI Z OKRĘGU IZBY

DYSTRYBUCJA TOWARÓW NA POMORZU W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH.

W ostatnich czasach samorząd gospodarczy, a w szczególności Izba Przemysłowo-Handlowa w Gdyni poświęca dużo uwagi pracom nad zagadnieniem dystrybucji towarów oraz warunków organizacji aparatu handlowego poszczególnymi artykułami, przeprowadzając

prace badawcze w tym zakresie. Badania te mają duże znaczenie gospodarcze również pod względem wzmożenia obronności Państwa. — Przeprowadzanie badań odnośnie do poszczególnych artykułów dokonywane jest przez każdą Izbę Przemysłowo-Handlową na terenie swego okręgu, następnie komasacja zebranych przez Izby materiałów powierzana jest tym Izbom, dla terenu których dany artykuł ma największe znaczenie. Dotąd zakończono badanie dystrybucji węgla i żelaza. Obecnie Izba Przemysłowo-Handlowa w Gdyni zbiera materiały ilustrujące zaopatrzenie rynku pomorskiego w artykuły włókiennicze, kwestię organizacji aparatu sprzedaży i jego niedomagań. Ponieważ prace te przybierają coraz szersze rozmiary, sfery zainteresowane wysunęły projekt utworzenia w Warszawie przy Związku Izb Przemysłowo-Handlowych specjalnego biura dla badań dystrybucji towarów na rynku wewnętrznym. Zadaniem tego biura byłoby:

a) badanie rynku (tj. jego pojemności, możliwości ujednolicenia zapotrzebowania, tendencje rozwojowe), siła potencjonalna rynku (wahania sezonowe),
b) badanie struktury poszczególnych gałęzi handlu (ogniwa, formy, koszty, geografia handlu itd.),
c) badanie ogólnych warunków rozwoju handlu w Polsce (prace charakteru ogólnego, polegające na studiowaniu czynników natury społecznej, prawnej i ekonomicznej, których układ i zmiany wpływają na linię rozwoju lub zaniku handlu.

Spodziewać się należy, iż prace te przyczynią się do usunięcia wielu niedomagań w naszym aparacie dystrybucyjnym, a przez to samo do unormalizowania i unowocześnienia warunków obrotu towarami na rynku wewnętrznym.

WYSTAWA P. N. „WIELKIE POMORZE".

Z oficjalnych kół miejskich m. Bydgoszczy wyszła inicjatywa zorganizowania wystawy, która dałaby przegląd dorobku kulturalno-gospodarczego Wielkiego Pomorza. Wystawa ma się odbyć w roku 1940 w Bydgoszczy i objąć swym zakresem:

1) kulturę i sztukę; 2) przemysł i rzemiosło; 3) rolnictwo; 4) handel i finanse oraz 5) polskie porty morskie i rzeczne.

Przewidywane koszty urządzenia wystawy mają wynieść około półtora miliona złotych.

Obecnie władze miejskie m. Bydgoszczy starają się u czynników nadzorczych o zatwierdzenie planu inicjowanej wystawy.

Rzucona koncepcja wzbudziła już dziś duże zainteresowanie nie tylko w świecie gospodarczym, ale także w szerokich rzeszach społeczeństwa, które żywo śledzi dorobek i wysiłki w dziedzinie rozwoju gospodarstwa Wielkiego Pomorza.

Wystawę dorobku gospodarczego Wielkiego Pomorza należy traktować odmiennie od wszelkich tego rodzaju imprez. Wystawa ta musi być przeglądem wartości gospodarczych Pomorza, bilansem naszych wysiłków na morskich szlakach, oraz tych wszystkich zagadnień, które organicznie lub strukturalnie związane są z życiem przymorskiego zaplecza.

Dużą rolę w wystawie tej musi odegrać Gdynia we wszystkich fazach swego rozwoju. Wystawa musi dać obraz naszych wysiłków i zdobyczy, otworzyć nowe perspektywy dla życia gospodarczego. Nie możemy jednak przy tej wystawie zapominać, że Wielkie Pomorze to nie tylko Gdynia i jej nowoczesne urządzenia, ale także rozległy obszar liczący ponad 27.000 km², z ludnością ponad 2 miliony, z szeregiem miast, poważnych ośrodków handlowych i przemysłowych.

Wielkie Pomorze to nie tylko nasza flota, eksport i import, ale także polski handel o dużych tradycjach, osiadły w zapleczu, duże domy towarowe, których ilość coraz bardziej wzrasta w Bydgoszczy, Toruniu, Grudziądzu, czy Tczewie. Wystawa winna zbilansować i dać przegląd tych wszystkich wartości gospodarczych Pomorza.

Obok znaczenia gospodarczego, wystawa będzie miała także charakter propagandowy, co należy podkreślić z naciskiem. Dlatego też nurtujące prądy rozwoju turystyki na Pomorzu muszą tam również znaleźć swój wyraz. I niewątpliwie od sposobu przedstawienia na wystawie przed całą Polską uroku pomorskich jezior, zależeć będzie tu przyszły rozwój turystyki, zwłaszcza w Szwajcarii Kaszubskiej.

Z drugiej strony Wystawa Wielkiego Pomorza winna być wielkim dokumentem, że ziemie te wraz z całym swoim dorobkiem kulturalno-gospodarczym, folklorem i etnografią są na wskroś polskie. — Wystawa winna więc zgromadzić i udostępnić wszystkim, dowody stwierdzające, że Wielkie Pomorze całą swą wiekową przeszłością i przyszłością jest związane z Polską. Z im większą siłą wystawa to zadokumentuje, tym większa będzie jej wartość, tym większe znaczenie.

SYTUACJA W EKSPORCIE GĘSI Z POMORZA.

Pomimo bardzo znacznego nasilenia produkcji gęsi w woj. pomorskim, okręg ten w ubiegłych latach był przy podziale kontyngentów eksportowych gęsi do Niemiec prawie całkowicie pomijany, co w skutkach ujemnie wpłynęło na produkcję pomorską i przyczyniło się do jej poważnego obniżenia.

Zmiana na lepsze nastąpiła dopiero w roku 1936, gdy dzięki usilnym staraniom Pomorskiej Izby Rolniczej przyznany został dla Pomorza nieznaczny kontyngent eksportowy do Niemiec w wysokości 35.000 sztuk. Kontyngent ten niestety zbyt późno został otwarty i z tego powodu nie mógł być w zupełności wykorzystany.

W roku 1937 oprócz dotychczasowych eksporterów z Pomorza dopuszczono do eksportu gęsi do Niemiec dwie dalsze firmy pomorskie, a mianowicie: Spółdzielnię Producentów Trzody Chlewnej i Bydła w Tczewie oraz „Pomorski Dom Eksportowy" w Chojnicach.

Kontyngent eksportowy gęsi do Niemiec został ustalony na 166.000 sztuk. Na rok 1938 na skutek zabiegów i przy pomocy Pomorskiej Izby Rolniczej i Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni, poczyniono ostatnio dalsze starania o rozszerzenie grona eksporterów pomorskich. Starania te dały wynik dodatni i pomimo, że z początkiem bież. roku zlikwidowała się pewna firma eksportowa w Chojnicach, dopuszczone zostały w b. roku do eksportu do Niemiec dalsze firmy pomorskie, tak że na bieżący rok otrzymało kontyngent eksportowy gęsi do Niemiec — 5 firm pomorskich. Rada Handlu Zagranicznego w Warszawie, na posiedzeniu w dniu 29 lipca br. dokonała na wniosek Związku Eksporterów Drobiu, przydziału kontyngentów kupcom pomorskim za miesiąc sierpień i wrzesień, na sierpień kontyngent wyniósł 4.500 sztuk, na wrzesień 27.500 sztuk. Dalsze przydziały nastąpią w miesiącach październiku i listopadzie.

Nie ulega wątpliwości, że dokonany już przydział kontyngentu w ilości 68.500 sztuk gęsi dla firm pomorskich w myśl uchwały powziętej przez Radę Handlu Zagranicznego zostanie respektowany i że bez wysłuchania opinii przedstawicieli pomorskiego samorządu gospodarczego nie zostanie zmniejszony.

EKSPORTOWA SPÓŁDZIELNIA RZEMIEŚLNICZA POWSTAŁA W GRUDZIĄDZU.

W Grudziądzu powstała Rzemieślnicza Spółdzielnia Eksportowa „Tradex", spółdzielnia z odpowiedzialnością udziałami.

Zadaniem wymienionej placówki handlowo-rzemieślniczej jest z jednej strony udzielanie pomocy technicznej, handlowej i finansowej przedsiębiorstwom poszczególnych gałęzi rzemiosła, zwłaszcza w zakresie uzyskania eksportowych kredytów produkcyjnych, z drugiej pośredniczenie wzgl. przeprowadzanie eksportu artykułów rodzimej wytwórczości rzemieślniczej.

Do zarządu Spółdzielni weszli jej organizatorzy pp.: Stanisław Michałowski, poseł na Sejm i wiceprezydent miasta Grudziądza oraz Józef Kwaśniewski, przemysłowiec-eksporter, poza tym Antoni Kruszelnicki i Kazimierz Lewandowski.

Rzemieślnicza Spółdzielnia Eksportowa „Tradex" jest pierwszą tego rodzaju placówką na Pomorzu.

UPRAWA TYTONIU NA POMORZU.

Na obszarze Pomorza rozpoczął się już sprzęt liści tytoniowych. Na ogół plony są zadowalające. Wysokość tegorocznych zbiorów obliczana jest na 10.000 cetnarów. Największymi dostawcami liści tytoniowych są właściciele majątków Wrocławki i Grubno w powiecie chełmińskim. Wśród drobnych rolników uprawa tytoniu rozpowszechniona jest przeważnie pod Grudziądzem i Kowalewem. Na Pomorzu uprawia się przeważnie machorkę na obszarze około 2000 morgów, stanowiących dwunastą część obszaru, na którym uprawia się w Polsce tytoń. Surowiec z Pomorza pokrywa już obecnie 50 procent zapotrzebowania krajowego i wartość jego jest oszacowana na około 12 milionów zł.

W SPRAWIE URUCHOMIENIA WYTWÓRCZOŚCI OKOLICZNOŚCIOWEJ.

W związku z międzynarodowymi narciarskimi mistrzostwami świata F. I. S., jakie odbędą się w lutym 1939 r. w Zakopanem, Izba Przemysłowo-Handlowa w Gdyni zwraca uwagę na wyłaniające się możliwości w zakresie uruchomienia wytwórczości okolicznościowej w jej okręgu.

Wytwórczość okolicznościowa polegałaby na wyprodukowaniu pewnych artykułów specjalnych względnie na specjalnym opakowaniu czy znakowaniu artykułów produkcji normalnej.

Wreszcie jako moment natury raczej propagandowej wchodziłoby w rachubę nazwanie pewnych standartów artykułów „pamiątkowo" w związku z zawodami F. I. S. i to nawet odnośnie towarów, nie związanych z zawodami.

Z natury rzeczy wchodzić w rachubę będzie przede wszystkim produkcja artykułów sportowych, konfekcyjnych, spożywczych lecz pozostaje ponadto bardzo szerokie pole dla inicjatywy w całym szeregu innych gałęzi przemysłu. Artykuły specjalnie wytwarzane względnie specjalnie opakowane winny być zaopatrzone w godło zawodów. Konkurs na ustalenie godła jest już rozpisany i w najbliższym czasie będzie rozstrzygnięty. Wówczas też pozwolimy sobie przesłać go P. T. Ministerstwu. —

Uruchomienie wytwórczości specjalnej posiada duże znaczenie gospodarcze dla danych przedsiębiorstw, gdyż artykuły takie stanowią zachętę do kupna, a więc wzmagają popyt na odnośne artykuły. Równocześnie poszczególne firmy drogą tą dają się poznać publiczności krajowej, a także zagranicznej. Tym więc sposobem artykuły wytwórczości okolicznościowej zakupione przez publiczność zagraniczną w czasie pobytu w Zakopanem stać się winny elementem pionierskiego naszego eksportu.

Wreszcie niektóre artykuły mają zapewnione minimum zbytu drogą zakupna pewnej ilości przez Komitet Organizacyjny tych zawodów.

HANDEL ZAGRANICZNY PAŃSTW BAŁTYCKO-SKANDYNAWSKICH W I PÓŁROCZU 1938 R.

Instytuty statystyczne państw bałtyckich i skandynawskich ogłosiły, pobieżnie na razie, zestawienia bilansów handlowych za I półrocze br.

Szwecja. Obroty szwedzkie z krajami europejskimi wzrosły o 80 mil. kr. w eksporcie, do 699,5 mil. kr. i zmalały o 30 mil. kr. w imporcie, do 613,2 mil. kr. Obroty z Polską przyniosły saldo dodatnie dla strony polskiej, w wysokości 8.181.000,— zł. Szwecja wywiozła do Polski w tym okresie maszyn różnego rodzaju, wyrobów z metali nieszlachetnych, rud, wyrobów spożywczych za 22.150.000,— zł importując w zamian za to węgla (3/4 importu!) chemikalij, drzewa, metali za 30.331.000,— zł, wykazując wzrost eksportu o 1/5, a spadek importu o 1/10 w porównaniu z analogicznym okresem 1937 r.

Eksport szwedzki do Ameryki zmalał znacznie do 131,4 mil. kr. przy niezmienionym imporcie; równie gwałtowne skurczenie się stosunków handlowych w obu kierunkach stwierdzić można o ile chodzi o Azję i Afrykę. Zanotować wypada lekki wzrost eksportu do Australii, co dowodzi prężności Szwedów, szukających ciągle nowych rynków zbytu.

Norwegia. Aktywność gospodarcza Norwegii z zagranicą wykazuje w okresie styczeń-lipiec osłabienie: eksport wykazuje 432,2 mil. koron (450 mil. kor. w I—VI roku ubiegłego) przywóz 682,5 mil. kr. wobec 733,2 mil. kr.: saldo więc ujemne wynosi około 250 mil. kr. wobec 303,2 mil. kr. w analogicznym okresie 1937 roku.

Zaobserwować możemy stopniowe wycofywanie się Norwegii z europejskich źródeł zakupu (spadek o 20%) do amerykańskich. Mimo zwiększonego eksportu do państw kontynentalnych i Anglii).

Najbardziej spadł przywóz zboża i jego przetworów, artykułów kolonialnych, potem manufaktury i tłuszczów, gumy i wyrobów metalowych. Pozostaje to pewno w związku ze spadkiem norweskiego wskaźnika przemysłowego (ze 112 na 107), który się zbiegł ze wzrostem wskaźnika utrzymania (172).

Polska w okresie sprawozdawczym miała saldo ujemne z Norwegią — 303 tys. zł + 2.948,— zł w 1937 r. co pozostaje w związku, z jednej strony ze wzrostem importu rud do Polski, a przede wszystkim z gwałtownym (40%!) skurczeniem się eksportu Polski do Norwegii, który obejmował dotąd artykuły pochodzenia roślinnego (6.988, —tys. zł w r. 1937, 1.520 tys. zł obecnie), wyroby metalowe, maszyny, (spadek o 60%). Lekki wzrost wywozu węgla nie wyrównał tych strat. Zarazem wywóz Norwegii do Polski wynosił 9.280 tys. zł, przywóz 8.977 tys. zł.

Dania. Dania również utrzymała w okresie sprawozdawczym dodatnie saldo handlowe: przywóz: 1 VI 1938 786,6 mil. kr. — 1 I 1937

	w mil. kr.	w mil. kr.
przywóz:	786,6	834,9
wywóz:	753,5	736,0
nadw. przyw.	33,1	98.9

Obserwujemy więc skurczenie się duńskich obrotów z zagranicą, przede wszystkim po stronie importu, ponieważ eksport zdołał się utrzymać na dawnym poziomie dzięki uzyskaniu lepszych cen na artykuły żywnościowe, których wywieziono za około 500 mil. kr. — Zmniejszył się natomiast nieznacznie wywóz artykułów przemysłowych do około 196 mil. kr. Na podkreślenie zasługuje fakt zmniejszania się przywozu z Niemiec i Anglii, dwóch najważniejszych jej kontrahentów, przy zwiększonym do nich wywozie. W związku z tym Rzesza zamierza ograniczyć swój przywóz z Danii, choć sfery gospodarcze niemieckie spodziewają się, iż zwiększonym przywozem pod koniec roku, wyrównają saldo.

Obroty handlowe za to z U. S. A. i Rosją wykazały znaczny wzrost.

Łotwa. Łotewski bilans handlowy zamyka się za pierwsze pięć miesięcy sumą 71,2 mil. Łt, w przywozie i 74,9 w eksporcie. Na pierwszym miejscu wśród państw przywożących do Łotwy stały Niemcy (36,9 mil. Łt — 23,8%), dalej Anglia (16,9%), U. S. A. (6,9%). Z Polski sprowadzano węgiel, nieco skór i surowców włókienniczych za około 2.441.000,— zł, eksportując przede wszystkim papier pakowy za 466.000 zł, tak, iż saldo ujemne dla Łotwy wyniosło około 2.000.000,— zł.

O ile niepomyślne kształtowanie się bilansów niektórych państw skandynawskich należy przypisać przede wszystkim lekkiemu załamaniu się koniunktury wewnętrznej, o tyle ujemne bilanse państw bałtyckich wywołane są wzrostem inwestycji o charakterze przemysłowym, i noszą najprawdopodobniej znaczenie przejściowe. Wyrównanie nastąpi prawdopodobnie po żniwach. Poza tym zwrócić należy uwagę na wzrost ekspansji handlowej Niemiec na rynku bałtyckim. Polskie obroty są zbyt małe i winny być stanowczo powiększone, równolegle do naszej ekspansji na Bałtyku.

Litwa. Litwa przywiozła w I półroczu rb. towarów za 108.8 lit., wywożąc za 116.1 lit., osiągając saldo dodatnie w wysok. 7,2 mil. lit., gdy okres I—VI roku ubiegłego zamknięto saldem ujemnym. Zarówno wywóz jak i przywóz wykazały znaczny wzrost. Ponieważ analizie obrotów handlowych litewskich poświęcono osobny artykuł w ostatnim numerze, trze-

ba zaznaczyć na marginesie, że nadal wzrasta siła kupna litewskiego chłopa, co wyraża się m. in. we wzroście spożycia artykułów spożywczych, miasta zaś zaczynają sprowadzać owoce południowe z Palestyny, w zamian za masło. Uprzemysłowienie kraju postępuje nadal, czego wyrazem jest zwiększony przywóz materiałów pędnych, węgla, maszyn i środków przewozowych. Stosunki z Polską, mimo zmiany sytuacji politycznej nadal kształtują się bardzo niepomyślnie.

Estonia. W Estonii, miesiąc czerwiec był przełomowy, przynosząc po raz pierwszy nadwyżkę wywozową w wysokości 0,75 mil. EKr. Mimo to, zamknięto I półrocze br. saldem ujemnym w wysokości 8,7 EKr: import wynosił 54,7 mil. EKr., eksport natomiast tylko 46 mil. EKr. Również z Polską miała Estonia ujemne saldo handlowe, blisko półmilionowe. Do Polski wywieziono surowców włókienniczych i zwierząt żywych za 1.179.000,— zł, przywożąc w zamian węgiel, wyroby metalowe, maszyny i przetwory zwierzęce, na sumę 1.577.000,— zł.

OGRANICZENIA IMPORTU ZBOŻA DO DANII.

Już od dawna prowadziła Dania politykę protekcyjną na rzecz farmerów, uprawiających zboże, zmniejszając import zbóż i nakładając nań obciążenia. W tym roku, na skutek pomyślnych urodzajów, (ca 200.000 ton więcej różnych zbóż), w związku z dalszym spadkiem cen zbóż (pszenica np. osiągnęła w Ameryce swój najniższy poziom, duński Minister Rolnictwa wprowadził ostatnio zakaz importu i eksportu żyta i pszenicy, właśnie w celu zapewnienia rolnikom gospodarczo usprawiedliwionej ceny za zboże. Pozwoleń udzielać się będzie wyjątkowo. Kontrakty już zawarte, mogą być jeszcze wykonywane. Istnieje jednak obawa braku żyta chlebowego, ponieważ żyto duńskie nie pokryje zapotrzebowania ani jakościowo, a tym bardziej ilościowo. Kukurydza, główny duński artykuł importowy, nie podlega powyższym ograniczeniom.

ŁOTWA — WPROWADZENIE ZNIŻEK CELNYCH.

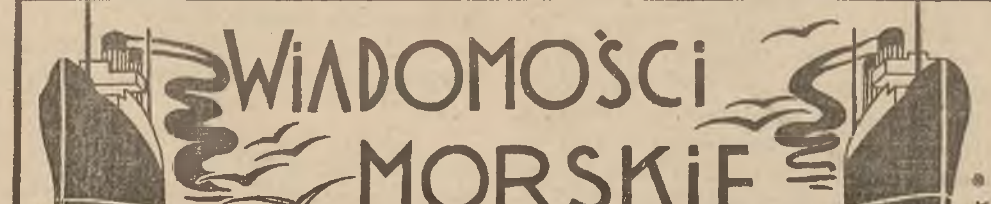
Z dn. 1 V br. obowiązują na Łotwie ostatnio wprowadzone zniżki celne. M. in. cło na przędzę bawełnianą ustalono bez różniczkowania na 2 Ls od kg. Nasiona marchwi, kapusty i t. p. zwolnione zostały od cła. Cło na olej kreozotowy nieczyszczony obniżono z 0,12 Ls na 0,02 od kg. Kwas mleczny podlega obecnie cłu 0,30 Ls zamiast 1,— od kg, kali carbonat — 0,05 Ls (0,30), eter etylowy — 1 Ls (3,—), środki dezynfekcyjne, przeznaczone do zwalczania zarazy pyska i racic — bez cła, sole niklu — 0,30 Ls, środki do impregnowania drzewa — 0,20 (dotychczas cło 2 Ls), związki antymonu, siarki i cynobru antymonowego — 0,20 (1,80), jelita steryzolizowane — 10 Ls, inne wyroby z jelit — 1 Ls, pończochy i opaski lecznicze — 1,50 (20,—), szkło faliste i szkło z ozdobami — 2 Ls (4,50), motory o wewnętrznym spalaniu dla celów rolnictwa i rybołówstwa — bez cła za zezwoleniem Min. Rolnictwa. Aparaty i maszyny dla podgrzewania i chłodzenia, przeznaczone dla przemysłu mleczarskiego, maszyny liczące, księgujące, kasy registrowe, maszyny biurowe i aparaty — 5 Ls od kg (10,—), miary dla płynów o wadze do 10 kg — 1,50 Ls od kg; inne — 0,20 Ls. Kolekcje muzealne — bez cła, nasiona traw, bez cła za zezwoleniem Min. Skarbu, farby patentowe dla malowania statków — bez cła pod pewnymi warunkami. Począwszy od 5 V br. obowiązują nowe listy towarów, zakazanych do importu na Łotwę. Należą do nich m. in.: środki do ogłuszania ryb, sztuczny szafran, amunicja, chwasty i in., następnie na liście figuruje 318 preparatów farmaceutycznych, jak: allonal, aspiryna, bromural, chlorosan, hexophan, prominal, myo — i neosalwarsan.

LITWA. — DELEGAT POL. TOW. HANDLU KOMPENSACYJNEGO W KOWNIE.

Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego w Warszawie wysłało ostatnio swego delegata inż. Nieciengiewicza na Litwę.

Wymieniony delegat udał się do Kowna w celu zorientowania się w możliwościach ulokowania towarów polskich na Litwie.

Niezależnie od tego wyjeżdża tam coraz więcej osób zarówno w celach handlowych, jak i prywatnych.

NOWA LINIA DO AMERYKI CENTRALNEJ.

W dążeniu do usprawnienia obsługi frachtowej z Ameryką Centralną, Polska Agencja Morska pozyskała ostatnio nową agenturę linii New York & Porto Rico Steamship Co., obsługującej z New Yorku porty wysp San Domingo i Porto Rico. Dzięki temu P. A. M. może obecnie przyjmować z Gdyni na kono-

samenty bezpośrednie z przeładunkiem w New Yorku towary do portów Portorico: San Juan, Ponce, Mayaguez, Aquadilla, Arecibo, Arroyo, Humacao Jobos, Guanica, Fajardo, Naguabo i Yabucca — oraz portów San Domingo: Puerto Plata, San Pedro de Macoris, Ciudad Trujillo, Sanchez Monte Cristi, La Romana, Saman, Barahona, Azua.

Częstotliwość odjazdów z Gdyni wynosi 7 do 8 razy w miesiącu.

Statki linii New York & Porto Rico S. S. Co. zaopatrzone w najnowsze urządzenia i luki chłodzone dzięki swej częstotliwości odjazdów z Nowego Yorku dają szybką i sprawną obsługę. Na skutek pozyskania tej nowej linii towar polski zyskuje możliwości bezpośredniego docierania do wymienionych portów z pominięciem dotychczasowej drogi via porty niemieckie, a częściowy przewóz liniami polskimi do New Yorku — uniezależnia nas częściowo od linij obcych.

FAŁSZYWE POGŁOSKI O POROZUMIENIU FRACHTOWYM NA LINII LEWANTYŃSKIEJ.

W związku z informacjami prasy niemieckiej (Zoll-Speditions- und Schiffahrs-Zeitung) o zawarciu porozumienia co do stawek frachtowych na linii lewantyńskiej między Tow. Gdynia-Ameryka Linie Żeglugowe a Tow. „Palestine Maritim Lloyd", dowiadujemy się z miarodajnej strony, że wiadomość ta nie odpowiada prawdzie.

DUŃSKA LINIA ŻEGLUGOWA KOPENHAGA—NOWY YORK.

Duńska linia pasażerska z Kopenhagi do Nowego Yorku została zwinięta przed kilku laty z powodu odmowy rządu duńskiego co do jej subsydiowania. Obecnie jak podaje „Journal of Commerce" w Liverpoolu — w sferach żeglugowych duńskich powstał projekt przywrócenia tej linii. Mają być zbudowane nowoczesne statki szybkobieżne średniej wielkości, posiadające tylko jedną klasę dla wszystkich pasażerów. Cena przejazdu do U. S. A. ma wynosić około 10 funtów szterlingów.

ZAROBKI NIEMIECKIEJ FLOTY HANDLOWEJ.

Saldo aktywne jakie przynosi żegluga niemiecka dla bilansu płatniczego swego kraju, zwiększyło się w 1937 r. o dalsze 100 mil. RM. i wynosiło 412 mil. RM.

Zarobki żeglugi z przewozu towarów niemieckich i obcych wynosiły 550 mil. RM. — Zwiększyły się zatem o 34 procent w stosunku do roku poprzedniego, głównie z powodu wzrostu stawek frachtowych, a poza tym również wskutek większego udziału bandery niemieckiej w ruchu portów obcych. Zarobki z przewozu pasażerów wynosiły 119 mil. RM., w tym 78 mil. RM., z przewozu cudzoziemców. W 1936 r., roku Igrzysk Olimpijskich — ogólny dochód z przewozu pasażerów wynosił tylko 111 mil. RM. Zarobki z różnych świadczeń i usług wynosiły 45 mil. RM., w tym od cudzoziemców 19 mil. RM., wobec 12 mil. RM., w roku 1936. Zagraniczne wydatki armatorów i marynarzy wynosiły — 261 mil. RM., czyli o 46 mil. więcej niż w roku poprzednim. Aktywne saldo bilansu płatniczego niemieckich towarzystw żeglugowych wynosiło zatem 386 mil. RM., dochodzi do tego jeszcze 26 mil. RM., dochodów od obcych statków w niemieckich portach i kanałach, tak, że aktywne saldo żeglugi niemieckiej razem wynosiło 412 mil. RM., wobec 303 mil. RM. w 1936 roku.

RUCH STATKÓW I TOWARÓW W PORTACH ŁOTEWSKICH.

Do portów łotewskich weszło w ciągu 7 miesięcy rb. 1.032 statków o pojemności 666 tys. trn. wobec 1.105 statków i 700 tys. trn. w takimże okresie roku poprzedniego. W obrotach zagranicznych wyładowano towarów 624 tys. ton, wobec 679 tys. ton w 1937 r., załadowano zaś 544 tys. ton, wobec 828 tys. ton w okresie poprzednim.

5 MILIONÓW KORON POŻYCZKI DLA TOWARZYSTWA ŻEGLUGOWEGO „SVEA".

Szwedzkie Towarzystwo Żeglugowe „Svea" zaciągnęło na przeciąg 12 lat 3,25% pożyczkę obligacyjną w wysokości 5 mil. kor. od konsorcjum bankowego, składającego się z Skanske Banken, Stockholms Enskilda Bank i Svenska Handelsbanken.

375 MIL. KREDYTU DLA BELGIJSKIEJ FLOTY HANDLOWEJ.

Jak donoszą hamburskie „Deutsche Verkehrs Nachrichten", specjalna komisja parlamentu belgijskiego uchwaliła przyznać kredyt flocie handlowej w wysokości 375 mil. fr. — Projekt ustawy w tej sprawie ma być przedłożony na plenum parlamentu jeszcze przed zamknięciem obecnej sesji parlamentarnej.

PODWYŻKA PŁAC W ŻEGLUDZE FIŃSKIEJ.

Unia marynarzy fińskich zażądała od armatorów rewizji układu podpisanego w sierpniu ub. roku. Załogi domagają się wyższych płac i krótszego dnia pracy; armatorzy natomiast oświadczyli, że nie mogą tych żądań spełnić, ponieważ obecna sytuacja na rynku frachtowym na to nie pozwala. Rozjemca ze strony Rządu dąży do złagodzenia sytuacji, niemniej fińskie koła żeglugowe liczą się z możnością wybuchu strajku.

RUCH STATKÓW W PORTACH ANGIELSKICH.

Według najnowszych statystyk za lipiec 1938 r. tonaż statków zawijających do portów Zjednoczonego Królestwa z ładunkiem spadł o 1,6% do 7.644.000 ton. Wzrósł przy tym znacznie tonaż przybywający z Australii, Azji.

i Ameryki Północnej, zmniejszył się natomiast dowóz z Północnej i Zachodniej Europy oraz z atlantyckiej strony Ameryki Południowej.

Tonaż netto statków, wypływających za granicę z ładunkiem z portów brytyjskich spadł w porównaniu z lipcem 1937 r. o 8,7% do 6.150.000 ton. Spadek powyższy pozostaje w bezpośrednim związku z ujemnym bilansem handlowym Anglii i tendencją do zmniejszenia go kosztem eksportu państw obcych, przy równoczesnym faworyzowaniu dominiów. Tym też tłumaczyć należy lekki wzrost udziału tonażu brytyjskiego w obrotach o 64%. Udział bandery brytyjskiej w przywozie wzrósł o 2% a norweskiej o 17 proc. Na podkreślenie zasługuje znaczny spadek udziału floty niemieckiej w wywozie z Anglii o 23 proc. w porównaniu z lipcem 1937 r.

NOWY MOTOROWIEC RUMUŃSKI NA WODACH LEWANTU.

Dnia 8 września br. nastąpiło w Konstancy w obecności króla Karola II oraz członków Rządu Rumuńskiego poświęcenie wybudowanego niedawno w stoczni duńskiej Burmeister & Wain, nowego motorowca rumuńskiego „Transilvania". Wymieniony statek pasażersko-towarowy posiada 8.700 BRT. oraz rozwija szybkość 24,5 mil morskich na godzinę. Jest to najnowocześniejszy a zarazem najszybszy statek rumuńskiej floty handlowej. Dnia 19 września br. uda się on w swój pierwszy rejs z Konstancy do portów Lewantu, na której to linii będzie utrzymywał stałą komunikację pasażersko-towarową wraz ze swym siostrzanym statkiem „Basarabia", wykończenie którego spodziewane jest w październiku br.

W związku z zainstalowaniem m/s „Transilvania" na linii lewantyńskiej, towarzystwo żeglugowe „Serviciul Maritim Roman" wycofało stamtąd statek „Regele Carol I", który włączony został do floty trampowej.

Modernizacja i zwiększenie taboru handlowej floty rumuńskiej przez zakup wymienionych wyżej dwóch nowych motorowców wzmacnia znacznie pozycję bandery rumuńskiej na morzu Czarnym oraz wodach Bliskiego Wschodu, stanowiąc nie byle jaką konkurencję dla bandery włoskiej, angielsko-palestyńskiej, polskiej i innych.

ARMATORZY GRECCY ZMIENIAJĄ BANDERĘ.

Jeden z najbardziej znanych armatorów greckich postanowił w ostatnich dniach zmienić banderę angielską na grecką, motywując to tańszymi kosztami eksploatacji oraz mniejszymi, niż pod brytyjską flagą szansami strat. To samo uczyniło dwóch dalszych armatorów, tym razem Anglików. Prasa angielska wzywa Rząd do zapobiegania na przyszłość tym faktom, ponieważ dalsze wycofywanie statków mogłoby poważnie zmniejszyć tonaż angielski.

KREDYT HIPOTECZNY DLA ŻEGLUGI JUGOSŁOWIAŃSKIEJ.

Państwowy bank hipoteczny Jugosławii zamierza zorganizować kredyt hipoteczny dla żeglugi jugosłowiańskiej. Urzeczywistnienie tego zamiaru umożliwi prywatnym przedsiębiorstwom żeglugowym rozbudowę floty i jej odmłodzenie nowoczesnymi statkami, co z kolei pozwoli na rywalizowanie z obcymi statkami w zdobywaniu ładunków do przewozu.

ROZWÓJ TURECKIEJ FLOTY HANDLOWEJ.

W 1923 r. turecka flota handlowa liczyła tylko 50 tys. trb., obecnie zaś 250 tys. trb. — Turcja odstąpiła od dawniejszej swej polityki kupowania starego taniego tonażu. Obecnie do tureckiego rejestru okrętowego nie może być zapisany żaden statek w wieku powyżej 16 lat. Natomiast silnie popiera się budowę nowych statków. Obecnie Turcja buduje 4 statki w stoczni „Neptun" w Rostocku, oraz 6 statków pasażersko - towarowych po 7.500 ton, częściowo w stoczni „Neptun" i częściowo w stoczni Blohm & Voss w Hamburgu.

STRUKTURALNE ZMIANY ŁADUNKÓW A PRZEWOZY WĘGLA.

W światowej żegludze trampowej szlak La Platy jest jakby barometrem frachtów na wszystkich innych szlakach. Ponieważ tramp udając się do La Platy po ładunek zboża zwykle zawozi tam ładunek węgla, sfery żeglugowe szczególnie angielskie są zaniepokojone zjawiskiem coraz większego użycia do napędu statków paliwa płynnego: tak np. w 1914 r. 90 proc. statków floty światowej używało węgla — obecnie już tylko 47 proc. — Brak ładunków do La Platy nie pozostaje bez wpływu na kształtowanie się frachtów na tym szlaku, a przez to i na światową żeglugę trampową.

OBNIŻKA FRACHTÓW DRZEWNYCH.

Komitet dla spraw frachtów drzewnych, wyłoniony przez Bałtycką i Międzynarodową Konferencję odbył 9 września br. posiedzenie w Kopenhadze, na którym poddano rewizji sprawę stawek frachtowych za drzewo zarówno na Bałtyku, jak i na morzu Białym.

Biorąc pod uwagę anormalną sytuację, jaka się wytworzyła wskutek spadku cen za drzewo oraz zmniejszenia się transakcji i transportów, co dotknęło cały tonaż Bałtyku i M. Białego. Komitet zgodził się na obniżkę podstawowych stawek i skreślił skalę ekstra dla mniejszych statków z tarcicą pochodz. bałtyckiego. Zgodzono się dodatkowo, że armatorzy nie będą nalegali na „congestion extras" do Hull i West Harlepool na październik. Wszystkie warunki, przewidziane przez taryfę nr 5 z poprawkami, obowiązują nadal. Zmiany ważne są dla wszystkich kontraktów, zawartych po 10 września br. włącznie.

W SPRAWIE IMPORTU WEŁNY TYBETAŃSKIEJ I MYRABOLAN.

Do konsulatu RP. w Kalkucie zwróciła się fa „Ramkrishnadas Govindprasad, 26 Burtolla Street. Calcutta", w sprawie nawiązania kontaktu z importerami polskimi, zainteresowanymi w imporcie wełny tybetańskiej, myrabolan, siemienia lnianego i wosku pszczelnego. Wymieniony eksporter w Indiach Brytyjskich cieszy się dobrą opinią.

PRZYWÓZ ŚLEDZI.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zarządziło. aby na pozwoleniach przywozu na śledzie z p. t. c. 116 i 117 ze wszystkich krajów była umieszczana klauzula morska, przy czym pozwolenia na śledzie solone z poz. 117 ze wszystkich krajów oraz na śledzie surowe i solone z poz. 116 i 117 z Niemiec — będą posiadały, oprócz wspomnianej klauzuli morskiej, która brzmi: 1) „ważne tylko przy transporcie drogą morską przez porty polskiego obszaru celnego" — jeszcze t. zw. klauzulę o świadectwie pochodzenia, o brzmieniu: 2) „ważne tylko po przedłożeniu świadectwa pochodzenia, stwierdzającego. że towar pochodzi z kraju, wskazanego w niniejszym pozwoleniu".

Wyjątkiem od tej zasady są pozwolenia na śledzie świeże z poz. 116 (oprócz śledzi z Niemiec), które będą posiadały tylko klauzulę morską, oraz pozwolenia na śledzie z p. t. c. 116 i 117 ze Szwecji. które będą zaopatrywane w następującą klauzulę, umieszczaną na skutek wyraźnego życzenia importera: — 3) „ważne, o ile zostały nadane w Szwecji bezpośrednio do Polski (dokument przewozowy Szwecja — Polska via Trellenborg — Sasnitz) albo przy bezpośrednim transporcie drogą morską do portów polskiego obszaru celnego".

WYWÓZ BYDŁA ROGATEGO.

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych ustaliło instrukcją z dnia 26 VIII 1938 r. sanitarno-eksportowy plan dla wywozu bydła rogatego z Polski na Maltę w związku z obecnym stanem pryszczycy w Polsce. Plan odnosi się do województw: stanisławowskiego i tarnopolskiego.

Bydło rogate, przeznaczone do wywozu na Maltę. winno pochodzić tylko z powiatów całkowicie wolnych od pryszczycy. Gdyby w sąsiednich powiatach została stwierdzona pryszczyca, wówczas zostaną natychmiast zamknięte dla wywozu na Maltę, wszystkie miejscowości. położone wprawdzie w powiatach całkowicie wolnych od pryszczycy, lecz znajdujące się w promieniu 25 km. od miejscowości, dotkniętej pryszczycą, a znajdującej się w sąsiednim powiecie.

Bezpośrednio przed załadowaniem do wagonów kolejowych każda sztuka będzie indywidualnie zbadana. Zostaną również skontrolowane jednostkowe świadectwa pochodzenia.

Zwierzęta zostaną dopuszczone do załadowania tylko wówczas, gdy wszystkie będą uznane urzędowo za wolne od wszelkich objawów, mogących wzbudzić podejrzenie o pryszczycę. poza tym do załadowania zostaną dopuszczone tylko te zwierzęta. które będą odpowiadać warunkom wyżej (ust. 2) podanym.

Załadowanie będzie dokonane do wagonów kolejowych należycie oczyszczonych i odkażonych pod nadzorem urzędowego lekarza weterynaryjnego.

MOŻLIWOŚCI ZWIĘKSZENIA DOSTAW PŁUGÓW NA RYNKI POŁUDNIOWO-AFRYKAŃSKIE.

Import pługów, bron i kultywatorów do Rodezji Południowej wynosił w r. 1937—27,412 sztuk wartości 66,698 £ (w r. 1936 — 16,618 sztuk 44,279 £). W imporcie tym uczestniczyły kraje brytyjskie w ilości 6,158 sztuk wartości 28,045 £ (głównie Anglia i Kanada), natomiast przywóz z innych państw wynosił:

	1937		1936	
Polska	5.641 szt.	7.263 £	4.995 szt.	5.722 £
Czechosłow.	1.525 szt.	3.020 £	142 szt.	1.405 £
Niemcy	13.627 szt.	20.498 £	5.807 szt.	12.664 £
St. Zjedn. A. P.	661 szt.	7.873 £	657 szt.	5.346 £

Wykazany import przychodził częściowo za pośrednictwem Unii Poł. — Afr. i Rodezji Póln. (w r. 1937 za £ 3,848, w tym tylko za £ 1,617 z krajów niebrytyjskich).

Największy wzrost dostaw wykazały: Czechosłowacja. Niemcy, a następnie Stany Zjednoczone i Polska.

W dostawach pługów do Unii Poł.-Afrykańskiej Polska odgrywa mniejszą rolę, aczkolwiek rynek Unii jest znacznie bardziej pojemny, co wynika z poniższego zestawienia:

	1937		1936		1935	
	szt	£	szt	£	szt.	£
Anglia	10 224	72 703	8 117	63 712	9 115	62 264
Indie	—	—	5	8	—	—
Kanada	24 743	144 509	14 326	110 974	15 621	106 009
Australia	957	16 081	755	12 699	379	5 879
Nowa Zelandia	—	—	—	6	—	5
Unia Połudn. Afryk.	—	—	—	1	—	4
POLSKA	1 323	2 047	1 042	1 455	198	525
Belgia	—	2 160	24	2 682	—	1 264
Czechosłowacja	5 298	17 647	2 261	7 177	1 244	4 169
Francja	95	1 709	254	699	48	6 618
Niemcy	40 583	158 648	25 867	107 938	26 801	101 510
Holandia	1	7	—	—	—	—
Włochy	1	14	—	—	—	—
Szwecja	—	2 805	3	2 905	—	1 474
Japonia	—	—	2	563	2	340
St. Zjedn. A. P.	17 586	149 742	23 867	134 854	14 348	94 498
	100 811	568 072	76 523	445 673	67 756	384 559

Dla wzmożenia dostaw potrzebne jest silniejsze zwalczanie konkurencji obcej i usprawnienie opracowywania rynku.

Należy również zwrócić uwagę na możliwości dostaw do Afryki Południ.-Zachodniej.

PRZEMYSŁ SZKLANY I MOŻLIWOŚCI ZBYTU W KANADZIE.

Przemysł szklany w Kanadzie składa się z 2 działów: produkcja szkła prasowanego i dętego, oraz produkcja szkła rżniętego. Na pierwszy dział przypada około 70% wartości całej produkcji, na drugi 30 proc.

Wartość produkcji przemysłu szklanego stale od roku 1933 wzrasta i w roku 1937 wzrost ten wyraził się cyfrą 11 proc. w stosunku do roku 1936.

Wwóz szkła do Kanady stanowi mniej więcej 60 proc. produkcji krajowej, wywóz jest bardzo nieznaczny. Zarówno wwóz, jak i wywóz w roku 1937 zwiększył się.

Wartość produkcji przemysłu szklanego w Kanadzie (wg danych kan. biura statyst.) w r. 1936 wynosiła $ 11 m., w 1935 $ 9.9 m. w r. 1933 — $ 7,8 miln. Czynnych było w 1936 r. 68 fabryk o kapitale zakładowym $ 14,8 miln., zatrudniających 3,323 pracowników.

Szkło prasowane i dęte wyrabiane było w 5 fabrykach (2 w prow. Quebec, 2 w prow. Ontario, 1 w prow. Alberta). Wartość tego działu produkcji podniosła się z $ 7,3 miln. w 1935 r. do $ 7,7 mil. w 1936 r. (wzrost około 5%). Wyrabiano głównie butelki (do piwa, wód. lemoniad) dzbanki i artykuły podobne.

W dziale drugim wyrabiano lustra, szkła powiększające, szkło taflowe itd., jak również fabryki — przeważnie mniejsze — zajmują się cięciem, rżnięciem i obróbką szkła importowanego. Ilość ich wynosiła 63, czego 44 w prow. Ontario, 10 w prow. Quebec, 2 w prow. Manitoba i 1 w prow. New Brunswick. Wartość produkcji w roku 1936 wzrosła do $ 3,3 miln. z $ 2,5 miln. w 1935 r.

Wwóz szkła i wyrobów szklanych również stale wzrasta (w 1935 r. — $ 5.6 miln.: w 1936 roku — $ 6,8 miln.. — w 1937 r. $ 8,5 miln.) Wwóz z Polski — jakkolwiek stanowi zaledwie niewielki odsetek tych cyfr (w r. 1937 z Polski przywieziono wyrobów szklanych za $ 21 tys.) ulega stale poprawie i przypuszczać należy, że w przyszłości będzie daleko większy, co w pierwszym rzędzie jest związane z większym niż dotychczas, zainteresowaniem polskich eksporterów rynkiem kanadyjskim.

Import globalny do Kanady obejmował następujące artykuły:

1. Butle, butelki itd.	$ 1.2 mil.
2. Szkło okienne	$ 1.3 mil.
3. Szkło taflowe	$ 1,8 mil.
4. Szkło stołowe	$ 1,1 mil.
w tym ze St. Zjednoczon. za	$ 0.9 mil.
„ z Anglii za	$ 0,4 mil.
„ z Anglii za	$ 0.6 mil.
„ z Anglii za	$ 0,1 mil.
„ ze St. Zjednoczonych za	$ 0.6 mil.

Z Polski przywożone było głównie szkło stołowe i niektóre kanadyjskie domy towarowe specjalnie je reklamowały, z uwagi na ładne wykonanie (rysunki) i niskie ceny.

MOŻLIWOŚCI ZBYTU PAPIERÓW FOTOGRAFICZNYCH W GRECJI.

Produkcja krajowa papierów fotograficznych w Grecji nie istnieje, wobec czego całość potrzeb rynkowych na ten artykuł zaspakajana jest w drodze importu, którego wartość roczna wynosi około 20 milionów drachm (tj. około 1 miliona złotych). Głównym dostawcą są Niemcy, których procentowy udział w imporcie papierów fotograficznych do Grecji stale wzrasta i dosięga obecnie blisko 80%.

Szczegółowe cyfry importu powyższych artykułów („papier photographique en général"), według danych oficjalnych greckiego urzędu statystycznego, przedstawiają się jak następuje w tysiącach drachm (1 zł = około 21 drs.):

	1936	1937	1 V 1938
Niemcy	9.234	13.311	6.238
Belgia-Luksemb.	2.973	2.227	960
Włochy	235	1.615	617
Anglia	6.412	1.522	148
Stany Zjednocz.	1.251	911	232
Holandia	351	148	2
Francja	111	3	—
inne	53	993	90*
Razem	20.820	20.730	8.287

*) w tym Węgry 71.

Importowane są przede wszystkim trzy typy papierów:

1) typ t. zw. „amatorski", papier błyszczący (gazlicht) 6×9, 6½×11, 9×12 etc.; oraz papier do powiększeń (bromure d'argent) 13×18, 18×24 i 24×30;

2) typ „zawodowy", pocztówki 13×18 i 18×24; papier do zdjęć artystycznych i powiększeń 24×30, 30×40, 40×50 oraz rulowy 60×100;

3) papiery artystyczne różnego typu, rozmiarów i właściwości.

Papiery fotograficzne należą do kategorii F greckiej reglamentacji importowej. Przywóz papierów fotograficznych jest kontyngentowany, mogą je importować jedynie firmy, posiadające specjalne pozwolenia przywozu.

Importerzy greccy mają obecnie pewne zastrzeżenia co do jakości importowanych obecnie artykułów fotograficznych, w związku z czym istotnie dobra, a oferująca konkurencyjne ceny nowa marka zagraniczna miałaby według wszelkiego prawdopodobieństwa szanse wejścia na rynek.

MOŻLIWOŚCI WYWOZU TERPENTYNY DO PALESTYNY.

Import terpentyny do Palestyny w ostatnich latach przedstawiał się, jak następuje:

	1935 Ilość w kg	1935 Wartość w £. P.	1936 Ilość w kg	1936 Wartość w £. P.
Francja	3.927	222	4.559	231
Szwecja	40.906	846	24.422	655
Indie Holend.	7.242	154	26.156	384
Meksyk	1.365	45	18.843	659
Inne kraje	47.641	943	37.540	427
Razem	91.081	2.210	111.520	2.358

w 1937 r. importowano 56.030 kg terpentyny za Ł. P. 1.239.

Cło importowe na terpentynę wynosi 10 milsów od 1 kg.

Towar sprowadza się do Palestyny w blaszanych beczkach, przy czym jest on ubezpieczony przeciw wszelkim szkodom oraz przeciw wyciekaniu franco magazyn odbiorcy.

Adresy firm importowych znajdują się w P. I. E. Przy odpowiednim zainteresowaniu odbiorców i cenach konkurencyjnych istniałyby możliwości zbytu dla Polski. Według przyjętych na rynku palestyńskim zwyczajów handlowych odbiorcy nie wchodzą w bezpośredni kontakt z eksporterami zagranicznymi, lecz pracują za pośrednictwem przedstawicieli, którzy zajmują się opracowaniem rynku palestyńskiego dla firm zagranicznych.

WSPÓŁPRACA EKSPORTERÓW Z PLACÓWKAMI ZAGRANICZNYMI.

W związku z poszukiwaniem nowych lub rozszerzeniem dotychczasowych rynków zbytu firmy eksportowe zarówno polskie, jak i zagraniczne, zwracają się do swych placówek konsularnych bądź dyplomatycznych w różnych krajach z prośbą o pomoc w lokowaniu towarów.

Przeważnie jednak zdarza się, że eksporterzy nie dość dokładnie informują o swoich zainteresowaniach i swych możliwościach zbytu, co utrudnia wysoce badania, jakie placówka zagraniczna ma podjąć. Charakterystyczny w tej kwestii artykuł ukazał się w jednym z zagranicznych wydawnictw urzędowych, który przytaczamy w streszczeniu, polecając uwadze firm polskich poruszone w nim momenty.

„Pożądanym ze wszech miar jest podawanie placówkom zagranicznym w samym początku korespondencji handlowej ogólnych informacyj co do działalności firmy eksportowej, referencyj bankowych, wyjaśnień od jak dawna pracuje w handlu zagranicznym i w jakim zakresie.

Potrzebne są również informacje dotyczące towaru, który eksporter zamierza wywozić na poszczególny rynek, z wyszczególnieniem wszystkich zalet, jakie dany towar posiada, zwłaszcza w porównaniu z towarami konkurencyjnymi, a ponad to informacje co do sposobu, w jaki eksporter pragnie sprzedawać swe towary, warunków sprzedaży, jakich może udzielić importerowi, wysokości prowizji, warunków otrzymania wyłączności; dalej czy eksporter pragnie reklamować swe towary, względnie brać udział w reklamie prowadzonej przez importera, oraz w jaki sposób towar jest pakowany i jak prowadzona jest kontrola nad przesyłką.

Ceny nie należy nigdy podawać loco fabryka. Jeżeli niemożliwym jest podanie cen c. i. f. powinny być one kalkulowane przynajmniej f. o. b., aczkolwiek ceny f. o. b. na ogół są niewystarczające, gdyż najczęściej zagraniczny odbiorca towaru nie jest w stanie przewidzieć wszystkich kosztów transportu, a tym samym przeprowadzić ostatecznej kalkulacji towaru, będącej punktem wyjścia przy zawieraniu transakcji.

Ewentualne rabaty powinny być podawane na osobnej kartce dołączonej luźno do cennika, czy katalogu. Dzięki temu importer, przedkładając katalog czy cennik swemu klientowi może zachować w tajemnicy ceny liczone mu przez eksportera.

Dokładna waga tak brutto, jak netto powinna być podana, gdyż jest to niezbędne w kalkulacji kosztów. Eksporter winien wskazać, czy cena jest stała czy ruchoma, dla jakiej ilości towaru jest kalkulowana i czy w wypadku większych zamówień może być obniżona, a poza tym, czy towar leży na składzie, czy też będzie dopiero produkowany, a w tym wypadku w jakim terminie po zamówieniu może być dostarczony. Próbki i katalogi ułatwiają w dużym stopniu pracę placówek zagranicznych w wyszukiwaniu i ułatwianiu kontaktu z odpowiednimi importerami".

EUROPEJSKI KARTEL DRZEWA.

Europejski kartel drzewa (ETEC) postanowił ostatnio wprowadzić ponowną redukcję eksportu drzewa o 220 tys. standardów, czyli o dalsze 6.5 proc. Od jesieni 1937 r. jest to już trzecia redukcja, tak że kwotę eksportową na 1938 r. ustalono obecnie na 3.165 tys. standard., zamiast 4 mil. początkowo przewidzianych. — Wobec ostatniej redukcji kwoty eksportowej i usunięcia niebezpieczeństwa presji ze strony Rosji na rynek drzewny, przewiduje się obecnie wzmocnienie rynku cen na drzewo oraz frachtów morskich na Bałtyku.

PRODUKCJA BAWEŁNY W Z. S. R. R.

Według danych sowieckich w ciągu ostatnich pięciu lat produkcja bawełny w Z. S. R. R. wzrosła z 1.292 tys. ton w 1933 r. do 2.526 tys. ton w 1937 r., zajmując trzecie miejsce w produkcji światowej po Stanach Zjednoczonych i Indiach Brytyjskich.

BILANS HANDLOWY ANGLII W I PÓŁROCZU 1938 ROKU.

Ostatnie zestawienie bilansu handlowego Anglii za czas styczeń—lipiec 1938 r. wykazywało per 31 lipca następujące cyfry:

import przedstawiał wartość 543,1 miliona funtów (ca 14 miliardów zł), wobec 569 mil. £ w odpowiednim okresie 1937 r.

Eksport natomiast wynosił zaledwie połowę importu tj. 270,6 mil. £ (ok. 7 miliardów zł) wobec 299 mil. zł w I—VII r. 1937. Spadł również reeksport z 47,3 miliona £ na 37,4 mil. £. Saldo więc ujemne wzrosło nieznacznie i w porównaniu z ubiegłym okresem sprawozdawczym wynosi per 31 lipca br. ogromną sumę 234,5 mil. £ (ca 6 miliardów zł). Za sam lipiec br. saldo ujemne wynosiło ok. 32 mil. £ czyli ca 820 mil. zł, utrzymując się na poziomie roku ub. Dalszy więc wzrost salda zdaje się, że został zahamowany.

Jest rzeczą znaną, że angielski bilans handlowy zawsze wykazywał duże saldo ujemne, kompensowane przez dochody z eksportowanych kapitałów, oraz z żeglugi. Niemniej jednak prasa angielska wzywa Rząd do przedsiębrania odpowiednich kroków w celu przywrócenia równowagi handlowej i to drogą obcięcia importu zagranicznego oraz oparcia go na zasadach clearingowych, przy równoczesnym wzroście obrotów z koloniami angielskimi, które pokrywały dotychczas 2/5 importu angielskiego i przyjmowały prawie ½ całego eksportu.

ZMIANY PRZEPISÓW CELNYCH I DEWIZOWYCH ZANOTOWANE PRZEZ P. I. E. W OKRESIE OD 27 SIERPNIA DO 7 WRZEŚNIA 1938 R.

AUSTRALIJSKI ZWIĄZEK. Z dniem 29 VII 38. weszły w życie stawki taryfy pośredniej dla poz. 105, A. 5. obejmującej wełniane tkaniny meblowe (25%) oraz dla poz. 232 E. — syntetyczne żywice do wyrobu farb, emalij i lakierów — (5 sh. od galona lub 37½% w zależności, która stawka celna jest wyższa). Taryfa pośrednia stosowana jest do importu z krajów korzystających z kl. n. u.

CHILE. Według ustawy z 12 VIII 38. został poddany systemowi licencyj importowych przywóz materiałów wełnianych, objętych poz. 392, 393 i 394 taryfy chilijskiej. Przywóz ma być w ten sposób ograniczony do rocznych kwot przeciętnych z lat 1936 — 1937.

CHINY. Rząd narodowy w Hankow wydał zarządzenie, w myśl którego od dn. 8 VIII 38 nie będą przyjmowane wnioski o przekaz dewiz za towary zafrachtowane do Chin, za wyjątkiem tych przypadków, w których rząd wyda specjalne zezwolenie.

CZECHOSŁOWACJA. Począwszy od dn. 10 IX 38 r. na okres czterotygodniowy ustalono dopłaty celne dla zbóż: pszenica 19 kc. (dotychczas 18) za 100 kg, żyto 28 (28), jęczmień 34 (32), owies 23 (21). Cło na masło zniżono z 420 kc. na 210 kc.

EKWADOR. Z dn. 10 VIII 38. zostały zmienione stawki celne mianowicie tkaniny z jedwabiu sztucznego będą clone jako jedwabne, a z bawełny merceryzowanej jako bawełniane z dodatkiem 10 proc., oraz z wełny sztucznej, lanitalu itp., jako bawełniane z dopłatą 100 procentową.

FINLANDIA. W związku z coroczną rewizją taryfy celnej podwyższone mają być cła ochronne na pończochy wełniane i bawełniane.

W. P. IRLANDIA. Z dn. 12 IX 38. zostają wprowadzone zakazy importu słomy, siana i mchu torfowego, jak również towarów opakowanych w te artykuły. —

ŁOTWA. Cła wywozowe na szereg artykułów drzewnych zostały obniżone, m. in. na słupy do masztów, kopalniaki, szpuntowane deski i inne.

MAROKO. Według zarządzenia z dn. 26 VIII 38. benzyna i nafta, przeznaczone do użytku w gospodarce rolnej, zostają w granicach określonych kontyngentów zwolnione na okres roczny od cła. Również olej gazowy przeznaczony dla tychże celów może być zwolniony od 10 proc. cła.

NORWEGIA. Z dn. 20 VIII 38. weszły w życie podwyżki stawek celnych, obejmujących m. in. akumulatory, szkło stołowe i domowe (poz. 11a, b — z 0,75 kor. wzgl. 0,30 kor. — do 0,80 kor. wzgl. 0,40 kor. za 1 kg), fajanse białe i jednobarwne (poz. 8a — z 0,17 do 0,20 kor. za 1 kg), fajanse ze złoceniem i srebrzeniem sztucznym bądź prawdziwym (poz. 8b — z 0,25 na 0,30 kor. od 1 kg), guziki zwykłe (poz. 5 — z 1,50 na 2 kor. od 1 kg).

TURCJA. Według zarządzenia z dnia 7 VII 38 wprowadzono premie dla wywozu węgla szmerglu, ołowiu i cynku.

Podwyższone zostały stawki celne na tkaniny bawełniane, mianowicie poz. 377 a) 1. — 49.50 Lt. od 100 kg, a) 2. — 53,50, a) 3. — 57,30; 377 b) 1. — 54,50, b) 2. — 57.50, b) 3. — 61.—, b) 4. — 69.—; 377, c) 1. — 61,—; c) 2. — 67.—; c) 3. 72,50; c) 4,— 82.50; 378 b) 1. — 73.575, b) 2. — 77.625, b) 3. — 82,35; b) 4. — 93,15; 378 c) 1. — 98,82; c) 2. — 108,54; c) 3. — 113.45; c) 4. 133.65; 378 d) 1. — 112,59, d) 2. — 121,50, d) 3. — 136.08; d) 4. — 153,52.

WIELKA BRYTANIA. Na mocy zarządzenia z dn. 28 VII 38. importowane gilzy do nabojów do strzelb myśliwskich muszą być począwszy od dn. 31 III 39 r. znakowane nazwą kraju pochodzenia.

MOŻLIWOŚCI EKSPORTOWE

FIRMY ZAGRANICZNE, POSZUKUJĄCE KONTAKTU Z EKSPORTERAMI POLSKIMI.

Bliższe informacje w poniższych sprawach uzyskać mogą zainteresowani eksporterzy w Państwowym Instytucie Eksportowym. Przy zgłoszeniu należy powołać się na odnośny numer. Firmy, które nie pozostawały dotychczas w bliższym kontakcie z Instytutem, winny nadesłać jednocześnie swe referencje.

Szkło. Firma holenderska pragnie nawiązać kontakt z producentami wyrobów szklanych z wyjątkiem szkła butelkowego i okiennego. P/23250/4T/ID.

Różne. Firma z Indyj Bryt. interesuje się fantazyjnymi artykułami szklanymi medycznymi preparatami, wyrobami perfumeryjnymi i toaletowymi — P/23249/45/95/ID.

Różne. Firma palestyńska interesuje się importem bandaży, ligniny, termometrów, kosmetyków, artykułów higienicznych, ceratki krawieckiej, butelek szklanych od 5—250 gr, butelek szklanych do perfum z zakrętkami bakelitowymi itp. P/23468/4E/ID.

Różne. Firma agenturowa jugosłowiańska interesuje się objęciem zastępstwa na następujące artykuły: przybory kuchenne, wyroby papierowe, elektrotechniczne. F/20546/95/H.

Sieci rybackie i trykotaże. Firma z Kenii ma zapotrzebowanie na duże ilości sieci rybackich lnianych, które mogą być w wodzie rzecznej co najmniej 5 tygodni. Zużycie roczne wynosi około 45.000 sztuk. Ta sama firma interesuje się trykotażami pulowerami, koszulami oraz pończochami damskimi jedwabnymi, od najtańszych do najdroższych. P/22662/64/M.

Różne. Firma palestyńska interesuje się importem różnych artykułów włókienniczych i konfekcyjnych jak: sznurki i liny jutowe, materiały gorsetowe, wata, bandaże i lignina, flanela piżamowa, szaliki żorżetowe, płótno bawełniane, szertingi, flanele, khaki, satyny, płótna lniane, tkaniny wełniane i bawełniane, materiały lniane ręcznikowe, materacowe, ręczniki zwykłe i kąpielowe, przędza trykotażowa, chusteczki do nosa, hafty, nici do szycia, taśmy gumowe, trykotaże, nieprzemakalne płaszcze męskie i damskie, cerata, płótno krawieckie, bandaże higieniczne itd. P/22762/4E/M.

SPRAWY PODATKOWE

PRAWIDŁOWOŚĆ KSIĄG HANDLOWYCH.

Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z dnia 21 II 1938 r. L. Rej. 1187/37 orzekł iż:

1) Władza odwoławcza ma niespornie prawo samoistnego ocenienia prawidłowości ksiąg handlowych i uzasadnienia ich dyskwalifikacji motywami odmiennymi w całości lub części od motywów, jakimi się kierowała władza wymiarowa w decyzji wymiarowej, pod warunkiem tylko umożliwienia płatnikowi obrony pod kątem widzenia tych nowych motywów;

2) Założenie ksiąg po rozpoczęciu działalności przedsiębiorstwa wymaga sporządzenia na dzień założenia ksiąg bilansu otwarcia:

3) Wpisanie do ksiąg transakcyj, dokonanych po rozpoczęciu działalności przedsiębiorstwa, a przed założeniem ksiąg, pod jedną datą w dniu założenia ksiąg, uchybia zasadom prawidłowej rachunkowości kupieckiej.

W motywach wyroku z dnia 4 III 1938 r. L. Rej. 2091/34 N. T. A. wyraził następujące zapatrywanie:

„Dyskwalifikacja ksiąg handlowych kupca jest aktem zbyt poważnym i brzemiennym w skutki, by mogła być orzeczona bez wszechstronnego zbadania i rozpoznania całokształtu towarzyszących okoliczności i ustalenia przesłanek uzasadniających ocenę ksiąg i materiału dowodowego w kierunku formalnym i materialnym, a zatem przy należytym uwzględnieniu także obrony płatnika".

WARUNKI UCZESTNICZENIA PRZEZ PŁATNIKA W POSIEDZENIU KOMISJI ODWOŁAWCZEJ.

Według postanowień art. 108 Ordynacji Podatkowej płatnik ma prawo żądać wezwania go na posiedzenie Komisji odwoławczej, w celu złożenia ustnych wyjaśnień dla uzasadnienia podniesionych przez niego w odwołaniu zarzutów. Warunkiem jednakże wezwania na posiedzenie Komisji odwoławczej jest uiszczenie przy wniesieniu odwołania opłaty w wysokości pół procent kwoty spornego podatku, jednak nie mniej, niż 2 złote i nie więcej niż 50 złotych. W razie całkowitego lub częściowego uwzględnienia odwołania opłata podlega zwrotowi.

Stosownie do motywów orzeczenia N. T. A. z dnia 25 II 1938 r. L. Rej. 5115/36 i 5147/36 wspomniana opłata winna być uiszczona w terminie odwoławczym, tj. w ciągu 30 dni, poczynając od dnia następnego po otrzymaniu nakazu płatniczego na podatek. W razie uiszczenia opłaty po upływie 30-dniowego terminu odwoławczego płatnik traci prawo udziału w posiedzeniu władzy, rozpoznającej jego odwołanie, oraz prawo żądania, by powiadomiono go w dniu rozpoznania odwołania.

SPRAWY SOCJALNE

OPŁATA STEMPLOWA OD UMÓW UBEZPIECZENIA, ZAWARTYCH PRZEZ ZAGRANICZNE WYDAWNICTWO NA RZECZ ABONENTÓW Z POLSKI.

Izba Skarbowa w Grudziądzu komunikuje, że w myśl art. 101 ust. o opłat. stempl. (Dz. U. R. P. Nr 64/35, poz. 404) podlega opłacie stemplowej w wysokości 2%, przewidzianej w tymże artykule: umowa o ubezpieczenie, zawarta z zagranicznym zakładem ubezpieczeń, nie mającym zezwolenia na działalność w Polsce, choćby jej pisemne stwierdzenie nie zostało udowodnione w następujących przypadkach:

1) jeżeli tyczy się przedmiotu znajdującego się w Polsce,
2) jeżeli ubezpieczający (tj. osoba, która zawarła umowę) ma mieszkanie lub siedzibę w Polsce,
3) jeżeli osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia (ubezpieczony) ma siedzibę lub mieszkanie w Polsce.

Jak wynika z warunków prenumeraty pisma „Dentistische Reform" to każdy abonent tegoż pisma jest ubezpieczony przez wydawnictwo tegoż pisma w zagranicznym zakładzie a mianowicie Nürnberger Lebens - Versicherungs-Bank. Skoro zaś abonentem tegoż pisma jest osoba, która ma zamieszkanie lub siedzibę w Polsce, to osoba ta jest tą właśnie, na której rzecz zawarto umowę ubezpieczenia pomiędzy Wydawnictwem pisma „Dentistische Reform" a zakładem ubezpieczeniowym Nürnberger Lebensversicherungsbank.

Ponieważ więc w danych przypadkach zachodzi okoliczność wyszczególniona wyżej w punkcie 3, przeto od umów tych należy się opłata przewidziana w art. 101 ustawy o opłatach stemplowych.

Należna opłata stemplowa zaś od tych umów winna być uiszczona przed pierwszym uiszczeniem należności za abonament tegoż pisma.

Okoliczność, że abonenci nie mają polis, nie stoi na przeszkodzie do wymiaru należnej opłaty stemplowej, gdyż udowodnienie pisemnego stwierdzenia powyższej umowy nie jest w myśl art. 101 powyższej ustawy wymagane.

Izba Skarbowa zauważa, że znane jej są przypadki, w których abonenci pisma „Dentistische Reform" posiadają polisy jako dowody, iż są ubezpieczeni tylko na tej podstawie, że są abonentami pisma „Dentistische Reform".

Izba Skarbowa byłaby skłonną podwyżki stemplowe należne w myśl art. 42 ustawy, za nieuiszczenie w terminie należnych opłat stemplowych w wyżej określonym terminie *b. znacznie obniżyć* na indywidualne prośby zainteresowanych, pod warunkiem jednak, że zainteresowani dobrowolnie (nie oczekując wymiaru) zgłoszą w Urzędach Skarbowych powyższe *umowy do ostemplowania w terminie do dnia 6 września br.*

KARALNOŚĆ STRAJKÓW OKUPACYJNYCH.

Sąd Najwyższy uznał, iż strajk polega jedynie i wyłącznie na zbiorowym zaprzestaniu pracy i nie ma nic wspólnego z okupacją cudzej własności. Okupacja jest aktem bezprawnym, przemocą przez prawo zabronioną. Jednostki, lub grupy pracowników okupujących, a więc bezprawnie zajmujących cudzą własność w celu zmuszenia tą drogą właściciela przedsiębiorstwa do działania wbrew woli, dopuszczają się przestępstwa, przewidzianego w art. 251 k. k.

Przemoc w rozumieniu art. 251 k. k. przedstawia się, jako przymus fizyczny, paraliżujący swobodę woli pokrzywdzonego, zarówno wtedy, gdy skierowany jest bezpośrednio przeciw jego osobie, jak i przeciw jego rzeczy, jeśli tą drogą godzi pośrednio w osobę pokrzywdzonego, wywierając na jego psychikę wpływ tak silny, że zniewoli go do poddania się woli sprawcom przemocy.

Po rozwiązaniu umowy o pracę, w myśl rozporządzenia Prezydenta, pracownicy fizyczni tracą charakter robotników w danym przedsiębiorstwie i nie mają prawa przebywać w pomieszczeniach dawnego pryncypała wbrew zakazowi zarządców. Gdyby przemocą zajęli lokale fabryki i wbrew woli kierowników działali w zamiarze wymuszenia za pośrednictwem takiej przemocy podwyżki płac, odpowiadają z art. 251 k. k. Natomiast bezprawne nieopuszczenie lokali i pomieszczeń, również nie mające nic wspólnego ze strajkiem, czyli w prawie dozwolonym, zbiorowym zaprzestaniem pracy — stanowi przestępstwo z art. 252 k. k. (samowolne wdarcie się).

SPRAWY KOMUNIKACYJNE

ODPRAWA POCZTY ZAMORSKIEJ ZA CZAS OD 15 IX DO 5 X 1938.

a) do Stanów Zjednoczonych Ameryki Półn.

Data odprawy	Statkiem	Z portu	Ostateczny czas nadania korespondencji	
15 IX	Batory	Gdynia	15 IX	17,—
19 IX	Bremen	Cherbourg	19 IX	22,15
20 IX	Manhattan	le Havre	20 IX	22,15
21 IX	Deutschland	Cherbourg	21 IX	22,15
26 IX	Europa	Cherbourg	26 IX	22,15
28 IX	Piłsudski	Gdynia	28 IX	17,—
28 IX	Hambourg	Cherbourg	28 IX	22,15
3 X	Normandie	le Havre	3 X	22,15
5 X	Bremen	Cherbourg	5 X	22,15

b) do Ameryki Południowej (Argentyny, Brazylii, Chili, Urugwaju i Paragwaju.

17 IX	Neptunia	Napoli	16 IX	22,15
23 IX	Pułaski	Gdynia	23 IX	13,—
24 IX	Highl Bridge	Lisbonne	24 IX	22,15
28 IX	Alcantara	Cherbourg	28 IX	22,15
1 X	Conte Grande	Genova	31 IX	22,15
3 X	Massilia	Bordeaux	3 X	22,15
8 X	Highl Patriot	Lisbonne	8 X	22,15

TELEGRAMY Z POLSKI DO UNII POŁUDN.-AFRYKAŃSKIEJ.

Z dniem 1 sierpnia br. Polska została zaliczona do krajów, które korzystają z ulgowej

taryfy telegraficznej do Unii Połudn. Afrykańskiej. W ten sposób depesze oznaczone skrótem N. L. T. będą doręczane w terminie skróconym, a mianowicie 12-godzinnym przy zastosowaniu taryfy takiej, która dawniej obowiązywała w kategorii D. L. T. i gwarantowała 48-godzinny termin dostarczenia depeszy. —

WOLNE POSTOJOWE DLA WAGONÓW-CHŁODNI PRZY PRZESYŁKACH DLA WYWOZU MORSKIEGO PRZEZ GDYNIĘ/GDAŃSK.

Z ważnością od 15 września 1938 r. uzupełniono paragraf 23 polskiej taryfy portowej część II/3, rozdział A, w ten sposób, że towary przewożone w wagonach-chłodniach kolei obcych, korzystać będą z 72-godzinnego okresu wolnego od postoju (w przeciwieństwie do wagonów kolei PKP., dla których obowiązuje okres 18 godzin).

PRZETARGI

PRZETARGI DYR. OKRĘGOWEJ KOLEI PAŃSTWOWYCH W TORUNIU.

I.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu ogłosiła przetarg nieograniczony na dostawę różnych materiałów inwentarialnych:

1) Chorągiewek czerwonych wg warunków technicznych MK. szt. 1122; 2) lampy naftowe ścienne — szt. 5; 3) lampy stołowe naftowe 15 III ze zbiornikiem mosiężnym i otworem do nalewania nafty, z blachy grubszej, komplet z palnikiem i kloszem — szt. 39; 4) lampy naftowe 20 III ze zbiornikiem z grubszej blachy mosiężnej — szt. 15; 5) latarki konduktorskie karbidowe z białym i czerwonym szkłem wg rys. 488 — szt. 507; 6) lampy naftowo-żarowe P. E. U. o sile światła 600 świec nowszego typu — szt. 5; 7) latarki karbidowe dla rewidentów wagonów wg rys. 537 i 538 — szt. 30; 8) latarnie wiatroodporne 7 III dla przetokowych w dobrym gatunku, dopasowane szkla szczelnie. otwór do nafty uszczelniony i aby nie gasły przez dawanie sygnałów — szt. 474; 9) latarnie pociągowe górne — szt. 166; 10) jak wyżej dolne — szt. 92; 11) latarnie do zwrotnic prawe — szt. 45: 12) jak wyżej lewe — szt. 35; 13) latarnie do semaforów rys. E-67/2 — szt. 33: 14) latarnie drogowe ostrzegawcze wg rys. E-601 typ B — szt. 36; 15) latarnie wielokątne — szt. 9: 16) lichtarze do świec — szt. 6: 17) puszki do spłonek z paskami duże — szt. 20: 18) puszki do spłonek małe bez paska — szt. 331; 19) świstawki rogowe wg warunków technicznych MK. V/1939 — szt. 1225: 20) trąbki sygnałowe większe drogowe warunki techn. MK. V/1939/26 r. — szt. 209 21) Dzwonki ręczne (ok. wagi 18 kg) — szt. 1: 22) tarcze sygnałowe ręczne przenośne wysokie do ustawienia poza torami sygnał 3 wg rys. S-1039 — szt. 30; 23) jak wyżej sygnał 11-a S-1040 — szt. 24; 24) jak wyżej sygnał 12 S-1026 szt. 34: 25) wskaźniki prostokątne emaliowane z blachy grub. 1 mm Nr 13 do ust. obok torów S-1036 — szt. 3: 26) Wskaźniki kwadratowe emaliowane Nr 13 do ust. między torami S-1036 — szt. 3.

Oferty należy składać do dnia *29 września* br. godz. 11 do skrzynki znajdującej się w holu gmachu Dyrekcji lub też przez pocztę do W-łu Zasobów w Toruniu, gdyż w tym dniu nastąpi otwarcie. Oferty przesłane pocztą po wyznaczonym terminie, będą uważane za nieważne.

II.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu ogłosiła przetarg nieograniczony na dostawę następujących materiałów: 1) emalii piecowej białej S.A.K. 67 o temp. 80° wg wzoru kg 20; 2) emalii brązowej 37/542 o temp. 100° wg wzoru — kg 25; 3) emalii zwykłej białej wg warunków techn. MK. — kg 1.000; 4) emalii zwykłej czarnej M. Z. XI 401 215 — kg 1.550: 5) emalii zwykłej czerwonej z dnia 30 XI 1935 r. i wg wzoru — kg 600; 6) lakier izolacyjny czarny schnący w piecu wg wzoru kg 100: 7) lakier kopalowy nr 34 wg warunków techn. MK. M. Z. XI/401/215 — kg 1.000; 8) lakier do ławek nr 36 z dnia 30 XI 1935 r. — kg 500; 9) werniks na żelazo wg wzoru — kg 11.500; 10) komplety gotowych farb i lakierów do całkowitego malowania wagonów osobowych syst. mokrym na mokre wg war. techn. MK. M. Z. XI. 401/215 kompletów 15.

Poza tym pokost powinien odpowiadać war. techn. P. N. N. chem. 2. Gotowe farby powinny być odporne na działanie 5% roztworu sody.

Materiały wyszczególnione w pozycjach 1, 2, 5. 6 i 9 winny odpowiadać wzorom, które firmy winny nadesłać w podwójnych egzemplarzach przed przetargiem do Wydziału Zasobów w Toruniu.

Termin rozpoczęcia przetargu: dn. *25 września 1938 r.* o godz. 11 w sali konferencyjnej DOKP. Toruń.

III.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu ogłosiła przetarg nieograniczony na dzień *11 października 1938 r.* na 6000 kg odlewów stalowych wg specyfikacji i modeli DOKP. Ceny w ofercie należy podać za odlewy o wadze: 1) do 5 kg; 2) od 5—10 kg;

3) od 10—15 kg; 4) od 15—25 kg; 5) od 25—50 kg; 6) od 50—300 kg; 7) powyżej 300 kg.

Dostawa partiami na każdorazowe żądanie Głównego Magazynu w czasie do 30 IX 1939 r. Oferty należy składać do godz. 11 wyżej wyznaczonego dnia, do skrzynki znajdującej się w holu gmachu Dyrekcji, lub też przesłać pocztą do Wydziału Zasobów DOKP. w Toruniu.

PRZETARG ZARZĄDU MIEJSKIEGO W GRUDZIĄDZU.

Zarząd Miejski w Grudziądzu ogłosił przetarg publiczny na wykonanie robót, złączonych z budową domków robotniczych przy ul. Łyskowskiego.

Bliższych informacyj udziela się w Zarządzie Miejskim pokój 224, gdzie również otrzymać można warunki techniczne, przetargowe oraz ślepe kosztorysy za opłatą 2,— zł od sztuki. Oferty na przepisowych drukach z napisem „Oferta na budowę domków robotniczych" składać należy w Zarządzie Miejskim pokój 220 do *dnia 24 września 1938 r.* godziny 12 a otwarcie tychże nastąpi o godz. 12.15 w obecności ewtl. przybyłych oferentów. Do oferty należy załączyć kwit na złożone w Głównej Kasie Miejskiej wadium w wysokości 3% oferowanej sumy. Oferty bez wadium jak również złożone po terminie nie będą rozpatrywane.

WYDAWNICTWA

MORSKIE WIADOMOŚCI TECHNICZNE.

Wymienione czasopismo fachowe, będące organem Stowarzyszenia Techników Okrętowych Polskich w Gdyni, wychodzi już 3-ci rok. —

Numer 2 — 3 wymienionego wydawnictwa z datą: marzec — czerwiec 1938 r. w zwiększonej objętości, przynosi ciekawy materiał, dotyczący spraw okrętownictwa, żeglugi i techniki portowej. M. in. znajdują się tu artykuły: inż. T. Wendy pt. „Rzut oka na warunki powstania portu w Gdyni", inż. L. Budki pt. „Urządzenia przeładunkowe portu w Gdyni" i inż. Z. Adamskiego pt. „Port rybacki w Wielkiej Wsi", które są przedrukami referatów, wygłoszonych na Zjeździe Inżynierów Portowych Państw Bałtyckich i Skandynawskich w Gdyni w czasie od dn. 3 do 6 maja 1938 r.

Na treść numeru składają się poza tym m. in. artykuły poruszające aktualne zagadnienia z zakresu techniki i budownictwa okrętowego, opisy polskich statków bunkrowych „Robur VII" i „Polmin I", wiadomości ze świata oraz Kronika Stowarzyszenia. — Czasopismo jest bogato ilustrowane. (e. u.)

BIBLIOTEKA DETALISTY.

Nakładem Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie w ramach redagowanej przez nią biblioteki kupca detalisty ukazała się w opracowaniu S. Gintera broszura pt. „Tabele Kalkulacyjne".

Broszura ta służy wydatną pomocą detaliście przy obliczaniu cen zakupu i sprzedaży. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego książkę tę zatwierdziło do użytku szkolnego w zawodowych szkołach handlowych.

PRZEMYSŁ I HANDEL RYBNY NA WYBRZEŻU

Kronika

NOWE ŚLEDZIE ISLANDZKIE W GDYNI.

Dnia 13 września nadszedł do Gdyni pierwszy transport oryginalnych matiasów islandzkich. Cena za beczkę o zawartości 360 do 380 sztuk śledzi wynosi w hurcie franco wagon Gdynia po ocleniu zł 67. Jest to cena taka sama jak w roku ubiegłym, mimo iż obecnie połowy w Islandii były stosunkowo małe.

ŚMIAŁA WYPRAWA RYBAKA Z HELU NA MORZE PÓŁNOCNE.

Godną podkreślenia inicjatywę wykazuje rybak z Helu, Franciszek Piechocki, posiadający kuter „Hel 111". — Oto po uprzednim gruntownym zapoznaniu się z warunkami połowu na morzu Północnym, wyruszył tam w dniu 6 września na połowy śledzi.

Dotychczas jeszcze żaden z rybaków, posiadających kutry i uprawiających połowy przybrzeżne, nie wyjeżdżał na tak odległe tereny.

Trzeba podkreślić, że p. Piechocki stanowi typ rybaka, który z głębi kraju przybył do Gdyni i tu w krótkim czasie nie tylko zaznajomił się z nowym dla siebie rzemiosłem rybackim, ale już dziś stanowi typ pioniera, wskazującego drogę tubylcom. Już przed kilku laty rybak Piechocki pierwszy wyjeżdżał na połowy dorszy w okolice wyspy Bornholm, a później pierwszy rozpoczął połowy makreli i homarów na dalszych już wodach Skagerraku. Obecnie, jako pierwszy rybak,

wyrusza na połów śledzi na morze Północne. Kuter „Hel 111" jest zaopatrzony w odpowiednie sieci do tralowania śledzi (trzy specjalne trale śledziowe), a załoga jego składa się z 5 rybaków.

Pomocniczym portem dla tej wyprawy będzie Skagen. Kuter zabrał około 2 tony soli i 150 beczek. Ponieważ do dnia dzisiejszego nie jest załatwiona sprawa zaopatrywania rybaków w sól przemysłową, rybak Piechocki był zmuszony zaopatrzyć się w sól w firmie „Korab", której odstawi też swój pierwszy połów.

Z zaciekawieniem należy obserwować przebieg tej pierwszej w swoim rodzaju wyprawy kutra na połowy śledzi na morze Północne. Powrót kutra w razie pogody spodziewany jest za dwa tygodnie.

ŚLEDZIE Z POLSKICH POŁOWÓW SĄ PRZEPAKOWYWANE I ZASALANE W GDYNI.

W związku z postępującym rozwojem polskiego rybołówstwa dalekomorskiego, które w ciągu ostatnich tygodni zwiększyło swój tabor pływający o 8 dalszych jednostek, tj. 5 lugrów i 3 trawlery, należy przypomnieć, że dowozy śledzi z miejsc połowów na morzu Północnym, wzgl. Kanale La Manche, kierowane są bezpośrednio do Gdyni. W gdyńskim porcie rybackim odbywa się też przepakowywanie śledzi z beczek morskich t. zw. kanties do beczek handlowych, jak również ich zasalanie. Są to warunki, na jakich opiera się także działalność 2 nowopowstałych towarzystw dla połowów dalekomorskich „Korab" i „Delfin". Przepakowywanie i zasalanie śledzi w Gdyni nie jest oczywiście nowością. — Pionierską tę pracę zapoczątkowało przed kilku laty najstarsze towarzystwo połowów dalekomorskich „Mewa", które wyszkoliło w tym zakresie odpowiedni personel, zatrudniony dziś w rozmaitych przedsiębiorstwach tej samej branży. — Wspomniane towarzystwo „Mewa" podjęło również pożyteczną inicjatywę produkcji beczek śledziowych, w które zaopatruje dziś bratnie firmy w Gdyni, a nawet sprzedaje je do Gdańska.

POŁOWY RYB MORSKICH W SIERPNIU 1938.

W przeciągu miesiąca sierpnia br. złowiono na całym wybrzeżu oraz na pełnym Bałtyku 1.395.780 kg ryb o wartości 707.058 zł. — Według poszczególnych gatunków ryb połowy w miesiącu sprawozdawczym przedstawiają się następująco:

Mielnica 10, troć 50, stornia 32.170, zimnica 580, skarp 3.220, śledź morski 1.273.465, węgorz 26.260, wątłusz 35.855, węgorzyca 780, certa 100, leszcz 150, szczupak 2.670, okoń 1.320, płotka 8.140, solea vulgaris 10, gadus virens 8.220, molva vulgaris 70, scomber scomber 960, gadus aeglifinus 1.500, rekin 250.

Natomiast podział połowów na poszczególne obwody według ilości i wartości był następujący:

Hel 2.260 kg, o wartości 2.637 zł; Gdynia 30.390 kg, o wartości 25.795 zł; Jastarnia W. W. 14.180 kg, o wartości 16.651 zł; Chłapowo-Karwia 3.710 kg, o wartości 2.090 zł; Puck i wioski zał. 25.930 kg, o wartości 32.243 zł; połowy dalsze 122.180 kg, o wartości 29.229 zł; połowy dalekomorskie 1.197.130 kg, o wartości 598.411 zł.

PIERWSZA TRANSAKCJA EKSPORTOWA POLSKIEJ MĄCZKI RYBNEJ.

W tych dniach odejdzie z Gdyni za granicę pierwsza partia mączki rybnej w ilości około pięćdziesięciu ton.

Fakt ten jest godny zanotowania, gdyż Fabryka Mączki Rybnej i Olejów Rybnych istnieje w porcie rybackim dopiero rok, a mimo wysokich kosztów eksploatacyjnych, na które składa się m. in. drogi węgiel krajowy, (podczas gdy zagraniczne fabryki posiadają polski węgiel za bezcen), zdołała nie tylko opanować rynek krajowy, ale rozpoczęto także eksportować za granicę. Jak wiadomo, fabryka mączki rybnej została wybudowana przez Morski Instytut Rybacki i jest prowadzona pod kierownictwem Hali i Chłodni Rybnej.

Fakt eksportu świadczy o dobrej jakości wytwarzanej mączki rybnej, przy czym należy pamiętać, że od samego początku fabryka pracuje siłami polskimi. Wobec braku ochrony celnej na ten artykuł, zdobycie rynku wewnętrznego dla krajowej mączki rybnej było połączone z dużym wysiłkiem. Można na tym miejscu dodać, że fabryka zajęła się również produkcją mączki ze skorup jaj, które dotychczas wyrzucało się bezużytecznie.

REPERACJA I GARBOWANIE SIECI ODBYWA SIĘ JUŻ W GDYNI.

Jak się dowiadujemy, firma „Mewa" uruchomiła urządzenia do garbowania sieci. Sieci, które przywiózł statek „Korab II", były już garbowane w Gdyni. Ciekawie wyglądała łąka, zasłana suszącymi się sieciami, niczym świeżo zorane pole. Przy pracy tej szereg dziewcząt zajętych było naprawą rozerwanych oczek poszczególnych sieci morskich, służących do połowów śledzi.

ZWIĄZEK KOMISJONERÓW ŚLEDZI POWSTAŁ W GDYNI.

Onegdaj odbyło się posiedzenie organizacyjne osiadłych w Gdyni przeważnie niedawno komisjonerów i pośredników branży rybno-śledziowej. Organizacja postawiła sobie za cel ścisłą współpracę z importerami śledzi, zamierzając żądać od nich zagwarantowania sprzedaży tego artykułu za wyłącznym pośrednictwem komisjonerów.

Do władz organizacji komisjonerów i pośredników branży rybno-śledziowej wybrano A. Cukiermana, jako przewodniczącego i G. Wintera, jako sekretarza. Poza wymienionymi w zebraniu organizacyjnym wzięli udział: L. Lewinson, J. Jofels, M. Monk, A. Majerczyk, N. Rostowski i A. Sirota.

CZY ŚLEDZIKI BAŁTYCKIE NADAJĄ SIĘ DLA RYBNEGO PRZEMYSŁU KONSERWOWEGO?

W związku z głosami w sprawie niedostatecznego wykorzystania połowów śledzików bałtyckich dla celów przemysłowych, po zasięgnięciu opinii wśród przemysłowców rybnych w Gdyni, dowiadujemy się, że ten gatunek ryb nadaje się głównie dla celów wędzarniczych. Śledziki bałtyckie, podobne do szprotów, znane są na rynku sprzedaży jako sielawki. Śledziki nadają się również do potraw gotowanych. Stosunkowo niewielkie zastosowanie znajdują natomiast ze względu na swe właściwości w zakresie przemysłu konserw rybnych, gdzie są jedynie używane dla fabrykacji marynatów jako t. zw. moskaliki, sporządzane na sposób norweski.

Z uwagi na możliwości wykorzystania śledzików ze względu na ich niską cenę przez ludność uboższą, zwiększone połowy tych tanich rybek należałoby lokować przede wszystkim na rynku miejscowym. W tym też kierunku winny iść wysiłki wędzarń i handlarzy ryb.

NOWY MAGAZYN ŚLEDZIOWY W PORCIE RYBACKIM.

W porcie rybackim w Gdyni ukończono budowę magazynu śledziowego towarzystwa połowów dalekomorskich „Korab". Magazyn znajdujący się przy nabrzeżu Wilsonowskim posiada 1.192 m² powierzchni, jest budynkiem piętrowym, murowanym, krytym papą. Wymiary jego wynoszą 20 m na 52,60 m., koszt budowy — 130.000 zł. Od strony wschodniej magazyn posiada biura parterowe, razem cztery pokoje, od strony zachodniej znajdują się pomieszczenia gospodarcze, jak magazyn soli, ustępy, poczekalnie dla robotników itp. Właściwy magazyn zajmuje na parterze powierzchnię 31,87 m. na 19,46 m. i posiada po dwie bramy od strony północnej i południowej. Podłoga magazynu jest żużlowa, okna zamykane okiennicami od wewnątrz, sufit podparty piętnastoma filarami z cegły. Przedłużeniem magazynu jest t. zw. pakownia, czyli miejsce przepakowania śledzi, o powierzchni 18,22 m. na 19,18 m. Podłoga pakowni jest betonowa. Pod pakownią znajduje się piwnica o tej samej powierzchni dla przechowywania beczek ze śledziami. Do tej piwnicy transportuje się beczki natychmiast po przybyciu statku. Z piwnicy do pakowni beczki dostają się specjalnym wyciągiem elektrycznym. Na pierwszym piętrze budynku mieści się magazyn sieci i innych materiałów. Całość jest cennym nabytkiem dla portu rybackiego w Gdyni, tym bardziej, że została wybudowana przez kapitały polskie.

FABRYKA LODU POWSTANIE W PORCIE RYBACKIM WŁADYSŁAWOWO.

Jak się dowiadujemy — Morski Urząd Rybacki w Gdyni, po zbadaniu kwestii rosnącego zapotrzebowania lodu w związku z wzrastającymi połowami dalekomorskimi, zamierza przystąpić do budowy fabryki lodu w porcie rybackim Władysławowo. — Dotychczas statki i kutry rybackie przy wyjazdach na połowy pod Bornholm, na wody Skagerraku i morza Północnego, zaopatrywały się w lód w Gdyni.

Konieczność budowy fabryki we Władysławowie wypływa i z tej przyczyny, że podobny zakład w Gdyni okazuje się za mały dla pokrywania całkowitego zapotrzebowania w lód przez statki rybackie polskie i częściowo zagraniczne.

SZKOŁA RYBACKA POWSTANIE W SIERAKOWIE.

Zarządy Wielkopolskiego i Pomorskiego Towarzystwa Rybackiego wystąpiły z inicjatywą wspólnego zorganizowania szkoły rybackiej, która miałaby powstać w Sierakowie nad Wartą. Wymienioną szkołę ma zorganizować Wielkopolska Izba Rolnicza w Poznaniu. —

Kronika zagraniczna

SZKOCKIE POŁOWY ŚLEDZI OD 1 KWIETNIA DO 3 WRZEŚNIA 1938 R.

Według angielskich danych statystycznych, ze szkockich połowów śledzi, dokonanych w okresie od 1 kwietnia do 3 września br. dowieziono świeżych — 578,6 tys. crans, zasolono patroszonych śledzi — 487,5 tys. beczek, zasolono według gatunków — 121,3 tys. beczek, wywieziono za granicę — 386,6 tysięcy beczek.

NIEMIECKIE POŁOWY ŚLEDZI W OKRESIE MAJ — WRZESIEŃ 1938 R.

Niemieckie połowy śledzi od maja do 1 września rb. wynosiły 265.000 kanties (398 tys.), w połowach wzięło udział 170 statków (173), które dokonały 338 podróży (542).

Tego roku niemiecka flotylla lugrów zatrzymała się dłużej, niż zwykle, na północnych wodach, gdzie głównie poławiano matiesy i półpełne śledzie, ukazujące się w handlu jako tłuste. Brak w tym roku średnich i małych śledzi. Pełne śledzie ukazały się dopiero pojedynczo w niektórych ostatnio dowiezionych połowach. Upłynie zatem kilka tygodni, zanim będzie można pokryć całkowity popyt na śledzie pełne na rynku niemieckim.

NOWA FABRYKA MĄCZKI RYBNEJ W NORWEGII.

Norweski Związek Rybaków przystąpił do budowy fabryki mączki rybnej i olejów rybnych, która stanie w miejscowości Asköy. W tym celu zawiązało się ostatnio przedsiębiorstwo pod nazwą „A. S. Sildefiskernes Fabrikklag“, o kapitale zakładowym 500.000 koron norweskich.

W związku z budową wymienionej nowej placówki przemysłowej odbyła się w Bergen konferencja, na której omówiono kwestię ustosunkowania się związkowej fabryki mączki rybnej do istniejących zakładów przetwórczych tego samego rodzaju.

NOWE USTAWODAWSTWO RYBACKIE W ESTONII.

Jak donosi „Eesti Kalandus“ z dniem 1 stycznia 1939 r. wprowadzone zostanie z mocą obowiązującą nowe estońskie ustawodawstwo rybackie.

Nowa ustawa rybacka t. zw. „Kalandusseadus“ obejmuje 6 rozdziałów, a m. a) prawo rybackie, b) stosowanie tego prawa, c) ochronę ryb, d) kapitał przedsiębiorstw rybackich, e) kontrolę rybołówstwa, f) przepisy końcowe.

Przykład Estonii spowoduje niewątpliwie sąsiednie kraje nad Bałtykiem do uporządkowania i kodyfikacji ustawodawstwa w zakresie rybołówstwa morskiego.

ROZWÓJ NIEMIECKIEGO RYBOŁÓWSTWA WIELORYBNICZEGO.

Zachęcone pomyślnymi wynikami połowów, niemieckie towarzystwa dla połowów wielorybów zamierzają rozszerzyć zakres swej działalności przez odpowiednią rozbudowę floty.

W związku z tymi planami, największe niemieckie towarzystwo „Hamburger Walfang Kontor“ zakupiło ostatnio od towarzystwa „Viking — Corporation“ w Panamie duży statek — przetapialnię tranu. o pojemności 14.526 BRT., wraz z całą flotyllą statków łowieckich, zamawiając szereg dalszych jednostek w stoczniach niemieckich. Inne towarzystwa wobec zbliżającego się sezonu połowów zachartezowały na ten sam cel kilka statków skandynawskich, przeważnie norweskich. W ogólności stan niemieckiej floty wielorybniczej na Atlantyku liczyć będzie w sezonie 1938/39: 7 statków-fabryk oraz 54 statki łowieckie.

Niemieckie rybołówstwo i przemysł wielorybniczy rozwój swój w wielkiej mierze zawdzięcza Norwegom, którzy zajmując w nim kierownicze stanowiska, kształcą w tym fachu rybaków niemieckich. Również na statkach łowieckich Norwedzy są niezastąpionymi harpunnikami.

NIEMIECKA WYSTAWA RYBNA „SEGEN DES MEERES“.

Projektowana niemiecka wystawa rybołówczo-wielorybnicza, która miała się odbyć w Hamburgu we wrześniu rb., urządzona zostanie — jak donosi prasa niemiecka — dopiero na wiosnę 1939 roku.

Organizacją pierwszej tego rodzaju wystawy rybołówczo-wielorybniczej w Niemczech zajmuje się Urząd Wyżywienia Rzeszy oraz władze hanzeatyckiego miasta Hamburga.

KONSERWY Z MIĘSA KROKODYLOWEGO.

W Kongo Belgijskim założono prywatną fabrykę konserw, w której przerabia się głównie mięso z krokodyli. Fabryka przerabia dziennie około 15 krokodyli, łapanych w zastawiane pułapki, na konserwy w formie befsztyków, gulaszów, pieczeni e. t. c. Poza tym wysyła mięso do Belgii, gdzie się wyrabia z niego kostki bulionowe. Konserwy mają dobry zbyt w Ameryce. Wydatki fabryki, która zatrudnia 300 murzynów, pokrywa już dochód ze skór krokodylowych, wysyłanych do Belgii dla dalszej obróbki.

Kronika

SYTUACJA NA RYNKU TOWARÓW KOLONIALNYCH.

Lekkie ożywienie, jakie zarysowało się ostatnio w handlu hurtowym towarów kolonialnych, utrzymuje się nadal. Mimo braku zawarcia większych konkretnych transakcyj, zainteresowanie na poszczególne artykuły wzrasta z dnia na dzień.

Prace importerów nad ostatecznym przygotowaniem się do pełnego sezonu jesienno-zimowego są intensywniejsze, niż w poprzednim okresie sprawozdawczym. Jest to zrozumiałe i jasne. Przed każdym bowiem nowym sezonem handlowym, każdy importer stara się o dowóz odpowiedniej ilości towaru i jego asortymentów i oczekuje zwiększenia obrotów oraz rentowności przedsiębiorstwa, która w ostatnich latach nie tylko, że znacznie zmalała, ale w niektórych okresach w ogóle zawodzi z przyczyn od importerów niezależnych. Nie ustają również zabiegi o zdobywanie nowych klientów. Ilość tych zależna będzie niewątpliwie jednak od sprawności i elastyczności danego przedsiębiorstwa i solidnej obsługi z jego strony.

Poza walką o zdobycie nowych odbiorców, wśród importerów daje się zauważyć pewne zdenerwowanie. Jest ono wywołane niepewnością o wysokości otrzymać się mających przydziałów kontyngentowych, szczególnie na artykuły gwiazdkowego sezonu oraz na trzy główne artykuły kolonialne — kawę, herbatę i korzenie. Ostatnio kontyngenty przywozowe zostały znacznie zmniejszone, szczególnie na pieprz. Brak danych na czas o przydziałach paraliżuje wszelkie przedsięwzięcia poszczególnych firm importowych i bardzo często naraża je na straty. Towar jaki zakupują na opóźnione przydziały jest albo przepłacony za granicą, bądź też przychodzi do kraju w środku lub na końcu sezonu i wskutek niesprzedaży, musi być przechowywany do sezonu następnego.

Na zagranicznych rynkach zakupu, tendencja prawie na wszystkie artykuły gwiazdkowe i spożywcze jest mocna, a ceny zwyżkowe.

Kawa surowa:

Obroty w handlu kawą surową wzrastają z dnia na dzień. Zainteresowanie na wszystkie gatunki kawy znacznie silniejsze, niż w poprzednich okresach. Jest ono wywołane wyczerpaniem się zapasów tak u samych detalistów, jak i u mniejszych hurtowników kolonialnych, a poza tym także zmniejszonymi dowozami kawy w ogóle do portów polskich. Zmniejszenie zbiorów kawy w Brazylii o około 15 proc. i w związku z tym zapowiedziana redukcja eksportu brazylijskiego jest również pewnym bodźcem dla kupców krajowych do zdobycia na czas odpowiedniej ilości tego artykułu. Zbiory kawy niebieskiej zapowiadają się w niektórych krajach znacznie gorzej, niż w sezonie ubiegłym. Eksport będzie odpowiednio mniejszy.

W związku z powyższym, tendencja na rynkach zagranicznych jest mocna na wszystkie gatunki kawy. Kawa brazylijska zwyżkowała w stosunku do kwietnia i maja z 21 na 27 sh. za 50 kg. Ceny na kawy niebieskie wzrosły o 10 — 15 proc.

Na rynku krajowym ceny w stosunku do czerwca i lipca zwyżkowały również o 10 — 15 proc. Kształtują się one obecnie następująco za 1 kg surowej, oclonej loco magazyn importera: „Rio VII" zł 3,20 — 3,30, „Santos" zł 3,90 — 4,10, „Guatemala" zł 490 — 5,50.

Herbata:

Dowozy herbaty są mniejsze niż w poprzednich okresach, a obroty średnie. Ceny ustabilizowały się nieco i są widoki, że utrzymają się na tym poziomie przez pewien okres czasu. Importerzy sądzą jednak, że wskutek mniejszych kontyngentów przywozowych i po wyczerpaniu wszystkich starych zapasów, ceny wzrosną na wszystkie gatunki herbaty.

Obecnie kształtują się one następująco za 1 kg towaru oclonego, loco magazyn importera: „Cejlon zwykły" zł 12 — 13,40, „Sumatra" zł 12,50 — 13,— „Travancora" zł 13,50 — 14.— „Darieeling" zł 14 — 18,— zależnie od jakości herbaty.

Na rynku londyńskim sytuacja przedstawiała się w ubiegłym tygodniu następująco: popyt na herbaty indyjskie nieco słabszy, ogólnie jednak zadawalający. — Herbaty „Assam" kupowano dużo, lecz z pewnym wyróżnieniem gatunków. Ceny na pewne gatunki tej herbaty spadły i mają dalszą tendencję zniżkową. Na średnie gatunki „Assam" rynek był stały. Herbata „Darieeling" cieszyła się wprawdzie dobrym popytem, lecz nieregularnym. Zapotrzebowania tranzytowe, spokojniejsze.

Na herbaty cejlońskie tendencja mocna, popyt aktywniejszy niż w poprzednim tygodniu. Ceny zwyżkowe. — Taka sama tendencja była również na herbaty z Jawy i Sumatry. Na herbaty chińskie rynek spokojny. Przeciętnie ceny przedstawiały się za 1 lbs. następująco: na „Assam" — 1 sh. 5,77 d., „Darieeling" — 1 sh. 10,79 d., „Cejlon" 1 sh. 3,66 d., „Jawa" 1 sh. 0,61 d., „Sumatra" 11,26 d.

Korzenie:

Na rynku odczuwa się brak pieprzu na skutek małych kontyngentów przywozowych.

Zapotrzebowanie jest w tej samej wysokości, jak w latach poprzednich, a dowozy znacznie mniejsze. Ceny kształtują się następująco za 1 kg pieprzu, loco magazyn importera (towar oclony) za: pieprz czarny zł 3,20 — 3,30, pieprz biały zł 3,50 — 3,60. Cena na rynkach zagranicznych spadła o 1 hfl. na 50 kg.

Zapotrzebowanie na gatunki korzeni sezonu gwiazdkowego, a szczególnie na cynamony, nieco się zwiększyło w stosunku do poprzedniego okresu. Na piment popyt w dalszym ciągu słaby.

Owoce suszone:

Zainteresowanie na owoce suszone, szczególnie na figi, sułtanki, jądra orzechowe i śliwki wzrasta. Odbiorcy krajowi dla zaspokojenia swego zapotrzebowania starają się o ile możności zakupywać towar, nawet płynący. Czynią to ze względu na stały wzrost cen na poszczególne artykuły na rynkach zagranicznych z wyjątkiem cen na śliwki, który jest wywołany bądź mniejszym urodzajem danego artykułu, bądź też zakontraktowaniem większych dostaw ze strony importerów niemieckich.

Ceny za jądra orzechów laskowych zwyżkowały w Turcji o około 25% i doszły do Łtq. 90,— za 100 kg przy natychmiastowej dostawie, 87—88 Łtq. przy dostawie w drugiej połowie września i w październiku. Orzechy laskowe neapolitańskie i rzymskie kosztują obecnie 1.200—1.250,— lirów za 100 kg, a przed paru tygodniami kosztowały tylko około 1.000 lirów. Ceny za orzechy laskowe podłużne wzrosły z 374 na 450—500 lirów za 100 kg. Migdały sycylijskie utrzymują się w cenie od 1.160—1.460.— lirów za 100 kg, figi greckie — sh. 35,— przy załadowaniu w bież. miesiącu, a przy załadowaniu w październiku sh. 32,—. Podane ceny rozumieją się cif Gdynia.

Na śliwki suszone jugosłowiańskie, ceny wskutek mniejszych urodzajów i większych zakupów przez Niemcy kształtują się następująco za: 100 kg cif franco wagon Gdynia: 110/120 — 700,— dinarów, 95/100 — 790,— dinarów, 80/85 — 890,— dinarów.

Ceny za śliwki amerykańskie podniosły się o 50—80 centów za worek, zależnie od wielkości śliwek.

Ceny za pestki morelowe z U. S. A. zwyżkowały o 30—50 cent. dolarowych na worku 50 kg. Pociągnie to za sobą zwyżkę ceny za jądra morelowe w kraju.

ZAPASY OWOCÓW POŁUDN. W MAGAZYNACH PORTOWYCH.

Na dzień 10 września br. zanotowano w magazynach portowych portu gdyńskiego następujące zapasy owoców. południowych: 3.950 skrzyń pomarańcz, 1.734 skrzyń cytryn i 400 skrzyń grapfruitów.

W stosunku do zapasów zanotowanych w dniu 30 sierpnia br., zmniejszył się o ca 10% zapas pomarańcz, natomiast zwiększył się o ca 100% zapas cytryn i ca 180% zapas grapfruitów. —

TRANSAKCJE NA GDYŃSKIM RYNKU OWOCOWYM.

W czasie od 29 sierpnia do 13 września br. urządziły przedsiębiorstwa aukcyjne łącznie 5 przetargów. Szczegółowy przebieg aukcyj przedstawia się następująco:

Aukcje Owocowe Sp. z o. o.

wystawiły dnia 1 września na aukcję:

342 skrzyń pomarańcz z Mosambique — sprzedano: 209 skrz. w cenie 17 sh. skrzynia transito
570 klatek winogron włoskich — sprzedano: 570 kl. w cenie 1,40—1,50 zł kg
500 skrzyń cytryn włoskich — wycofano z powodu braku nabywców.

Dnia 5 września wystawiono:

351 skrzyń pomarańcz z Mosambique — sprzedano: 351 skrz. w cenie 1,70—1,75 zł kg
200 worków Ciup Elemé — rodzynek — sprzedano 30 w. w cenie 1,25 zł kg
500 skrzyń cytryn włoskich — sprzedano 500 skrzyń w cenie 40—41.50 zł skrz.

Dnia 8 września oddano do przetargu:

200 skrzyń cytryn włoskich — sprzedano: 200 skrzyń w cenie 40—44 zł 1 skrzynia
200 klatek winogron holend. — sprzedano 200 kl. w cenie 8,50—9,50 zł klatka
22 worki rodzynek cypryjskich — sprzedano: 22 w. w cenie 1,30 zł 1 kg.

Bałtyckie Aukcje Owocowe Sp. z o. o.

urządziły dnia 29 sierpnia aukcję, na której wystawiły 550 skrzyń pomarańcz z Kolonij Portugalskich Mosambique. Towar w całości został sprzedany w cenie 1,80—1,86 zł 1 kg.

Następny przetarg odbył się dnia 6 września. Na aukcji wystawiono 5 wagonów t. j. 2.710 klatek winogron włoskich, które w całości sprzedano po 1.14—1,23 zł za 1 kg.

WEWNĘTRZNY RYNEK HURTOWY.

W handlu hurtowym ceny cytryn kształtują się około 85—88 zł para skrzyń. Zainteresowanie towarem słabe.

Winogrona włoskie, które dowożone są do Gdyni w ilości ca 2—3 wagonów tygodniowo, zależnie od zapotrzebowania sprzedawane są przez hurtowników po 1,40—1,50 zł 1 kg.

Pomarańcze z Mosambique, cieszące się w pierwszych dniach ukazania się na rynku bardzo silnym zainteresowaniem, obecnie sprzedawane są po umiarkowanej cenie ca 1.80 do 1,90 zł 1 kg.

Winogrona holenderskie dowożone w małych ilościach, ze względu na to, że winogrona włoskie są o wiele tańsze, nie cieszą się większym popytem. Cena waha się od 10 do 11 zł klatka.

Importowane w tym okresie owoce południowe nie cieszą się większym zainteresowaniem wskutek silnej podaży owoców krajowych, których cena jest bardzo przystępna.

KOMPENSACYJNY PRZYWÓZ POMARAŃCZ Z EGIPTU.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu dopuściło kompensacyjny przywóz pomarańcz z Egiptu na warunkach następujących:

1) po stronie wywozu zostają dopuszczone komplety skrzynkowe, których wywóz winien nastąpić przed przywozem pomarańcz;

2) wywóz winien być dokonany do Egiptu

3) stosunek przywozu do wywozu winien wynosić 1 : 2 na korzyść wywozu, przy czym należy przyjąć wartość przywozu cif porty polskiego obszaru celnego — wywozu fob porty polskiego obszaru celnego;

4) transakcja kompensacyjna nie może wyrażać się cyfrą niższą niż 100 tys. zł po stronie wywozu;

5) rozwikłanie transakcji ma nastąpić w terminie 6 miesięcy po stronie wywozu i 9 miesięcy po stronie przywozu — licząc od daty wydania przyrzeczenia (t. zw. dawniej promesa) przez Radę Handlu Zagranicznego. Całość kontroli i wykonanie powyższego powierzone zostało Radzie Handlu Zagranicznego.

WINOGRONA Z RUMUNII.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 VIII 1938 r. (Dz. U. R. P. nr 64/38) wprowadziło w życie postanowienia drugiego protokółu dodatkowego do konwencji handlowej polsko-rumuńskiej z dnia 23 VI 1930 roku.

W myśl postanowień protokółu winogrona świeże w opakowaniu ponad 5 kg (poz. polskiej t. c. 57 ex .p. 1) będą podlegały cłu w wysokości 35 zl od 100 kg w czasie od 15 VIII do 14 X 1938 roku.

Kronika zagraniczna

MIĘDZYNARODOWY RYNEK PRODUKCJI I HANDLU KAWĄ ORAZ HERBATĄ.

Kawa:

G u a t e m a l a donosi, że zbiory 1938/39 z powodu pomyślnej pogody będą rekordowe. Eksport do 15 lipca wyniósł 969.011,77,5 kwintali.

C o s t a R i c a: Załadowano w sezonie 1937/38 do dnia 15 czerwca razem 348.677 worków, które wysłano do następujących państw: Anglia — 156.106 worków, Niemcy — 96.945, inne państwa europejskie — 23.228, Stany Zjednoczone i Kanada — 72.398 worków.

J a m aj k a wysłała 95% swoich zbiorów do Kanady i Anglii. Ogółem eksportowano 55.000 worków po 60 kg. Nieznaczny ten eksport, związany z produkcją, spowodowały znaczne zbiory w ubiegłym sezonie, które wyczerpały siłę drzew kawowych.

C o l o m b i a : Eksport w czerwcu wyniósł 424.099 worków, z czego 366.245 worków poszło do Stanów, do Europy — 41.230 i innych kontynentów — 16.624 worków. Obecne wzmocnienie rynku światowego spowodowało ożywione zakupy i wyższe ceny. Nowe zbiory nastąpią w listopadzie.

B r a z y l i a : Lepsze gatunki wykazują wzrost w cenie. Dobrych Santosów nie jest wiele: gdyby Brazylia produkowała dobre gatunki w większej ilości, znalazłaby na nie zbyt. Plantatorzy wiedząc o tym, kładą obecnie uwagę na staranniejsze preparowanie lepszych gatunków, tworząc tym poważną konkurencję dla producentów szlachetnych kaw. Pomimo tendencji mocnej na Santosy, kawy Rio stale jeszcze w cenie są słabe i raczej powiększa się różnica w cenie pomiędzy obydwoma gatunkami. Santos 4 w Nowym Yorku oferowano od 6,80 do 7,30, Victoria 7 po 4,70 do 4,75 C & F. Nowe zbiory będą znacznie mniejsze od ostatnich. W lipcu zniszczono 649.000 worków, tak że ogółem do końca lipca zniszczono 62.621.000 worków.

E t i o p i a — obecnie produkuje 350.000 worków rocznie. Koszty produkcji oraz transportu będą zmniejszone, aby te kawy znalazły większy zbyt.

F r a n c j a — importowała w czerwcu br. — 100.000 worków mniej, aniżeli w maju. Import z kolonij francuskich wzrósł z 71.573 do 84.227 worków, z innych krajów zaś spadł z 272.877 na 149.020 worków. Kolonie francuskie dostawiają obecnie — 21% ogólnego importu kawy, w roku 1936 udział ich wynosił tylko 17%, a w 1933 r. — 6%. Widać z tego, że kraje z koloniami uniezależniają się więcej w zakresie importu od krajów samodzielnych. Jakość kaw z kolonij francuskich nie stoi jeszcze na wysokim poziomie, ponieważ tylko 10% jest gatunku arabica, reszta zaś Robusta i Liberia.

Konsumcja światowa w lipcu, w pierwszym miesiącu roku nowych zbiorów 1938/39 wynosiła — 2.339.368 worków w porównaniu do 1.873.982 worków w tym samym okresie 1937/38. Nadwyżka wynosi 465.386 worków, czyli 24,8% i stanowi rekordową konsumcję, zwłaszcza w lipcu. W Stanach Zjednoczonych konsumowano 1.254.368 czyli 36,8% więcej, aniżeli w lipcu ub. r, w Europie — 960.000 czyli 10,3%. Dowodem, że Brazylia powoli zdobywa znów stracony rynek, jest fakt, że eksportowała ona w lipcu 1.537.563 worków tj. 539.296 worków — czyli 54% więcej, aniżeli w lipcu 1937 r., podczas gdy dostawy innych kaw zmniejszyły się o 8,4%.

Notowania nowojorskie w centach U. S. A.

	16 sierpień	26 lipiec
Brazylia:		
Santos 4 C&F	6.50—7,50	6,50— 6,70
Rio 7/8 C&F	4.75	4.40
Jawa Robusta Washed C&F	6,25	6,20
Maracaibo Trujillo	7	6,25
Maracaibo Cucuta washed	12,00—12.25	11,75—12,—
La Guayra Caracas washed	11.00—11,75	10,5 —11,5
Colombia:		
Bogota	11,—	10,65
Manizales Excelso	11,25—11,5	10,8 —11,—
Medellin Excelso	12,—	11,25—11,5
Guatemala good washed	9,5	
San Salvator washed firsts	11,—	10,75
Mexico:		
Cordoba washed	10,00—10,5	10,25—10,5
Coatepec	11,5	10,75

Herbata:

Cejlońskie zbiory uległy poprawie w jakości, specjalnie z okręgów Dimbula i Uva, i są dość wielkie.

Produkcja w Indiach w roku 1936 wynosiła 393.181.000 lbs, z czego 389.583.000 lbs czarnej herbaty. Ilość tę dzieli się na następujące prowinje: Assam — 223.326.000, Bengal — 102.010.000, Indie Południowe — 64.508.000, Indie Północne — 4.212.000, Bihar — 1.125.000. W Indiach jest ogółem 3.814 plantacyj herbaty.

AMERYKAŃSKI RYNEK OWOCÓW SUSZONYCH.

Z U. S. A. donoszą, że zainteresowanie na owoce suszone ożywiło się. Pomimo to ceny utrzymują się w dalszym ciągu na niskim poziomie. Transakcje kupna dochodzą do skutku na razie tylko na mniejsze dostawy.

Producenci śliwek suszonych ustalili ilość produkcji, która będzie wycofana z rynku i to na 132 tys. ton śliwek, ilość ta będzie prawdopodobnie zużyta na inne cele przemysłowe, szczególnie do wyrobu marmolady. Podaż śliwek suszonych z uwagi na dużą produkcję śliwek świeżych, będzie w tym roku znacznie większa niż w roku ubiegłym.

Również zbiór rodzynek będzie w tym roku znacznie większy, niż w latach ubiegłych. Nadwyżka zbioru zostanie wykupiona przez specjalny pool, finansowany przez czynniki rządowe.

SPADEK CEN NA CEBULĘ NA RYNKACH ZAGRANICZNYCH.

Na skutek zwiększonych dowozów cebuli holenderskiej na rynek angielski i rynki skandynawskie, ceny za ten artykuł znacznie spady. W Londynie cebula holenderska sprzedawana jest po sh. 4/6—5/— za 50 kg. Za worki 25 kg osiąga się tam od sh. 2/3—2/9 pod warunkiem. że towar jest dobrze sortowany. W innych ośrodkach ceny są o kilka pensów wyższe.

Na cebulę polską nie ma na poszczególnych rynkach w ogóle zainteresowania. Na razie eksport jest mocno deficytowy i o ile producenci będą nadal żądać wygórowanych cen, eksport stanie się w ogóle niemożliwy.

PALESTYNA ZAMIERZA HODOWAĆ POMARAŃCZE „VALENCIA".

W Palestynie czynione są usilne starania w kierunku nakłonienia ogrodników do produkcji pomarańcz t. zw. „Valencia — Arangen". Ten gatunek pomarańcz jest bowiem więcej pokupny w niektórych krajach, niż pomarańcze palestyńskie gatunku „Shamouti". — W ostatnim sezonie Palestyna wywiozła około 100 tys. skrzyń pomarańcz gat. „Valencia", wobec 9,5 mil. skrzyń gat. „Shamouti".

Już obecnie eksporterzy palestyńscy czynią starania o zawarcie kontraktów z importerami w poszczególnych krajach na dostawę pomarańcz w nadchodzącym sezonie.

NIEMCY WPROWADZAJĄ NOWY TYP KONTRAKTÓW KUPNA NA OWOCE GRECKIE.

Zgodnie z obowiązującym zwyczajem handlowym, suszone owoce greckie, jak figi, sułtanki i koryntki kupowane były z klauzulą wagi ca (circa), która zamieszczana była w kontraktach kupna — sprzedaży. Tego rodzaju klauzule w kontraktach kupna, były powodem do szeregu nadużyć ze strony eksporterów greckich. Obecnie czynniki niemieckie ustaliły ścisły procent manka, jaki może być dopuszczalny przy poszczególnych towarach i jednostkach opakowania. Ma to na celu ochronę importerów przed niesolidnymi dostawcami.

ROZWÓJ EKSPORTU WŁOSKIEGO W ROKU BIEŻĄCYM.

Jak z podanego niżej zestawienia porównawczego eksportu w czerwcu 1937 i 1938 r. wynika, dał on w roku bieżącym nadzwyczajne wyniki. Tonaż i wartość eksportu owoców świeżych i suszonych wzrosła w większości artykułów blisko względnie ponad 100%.

Wartość ogólna eksportu wymienionych niżej artykułów wzrosła ze 116 milionów lirów w roku ubiegłym na 159 milionów w roku bieżącym.

	czerwiec 1937		czerwiec 1938	
	q	lirów	q	lirów
kartofle	198.730	8.924.000	260.970	19.873.000
jarzyny	82.613	5.313.000	189.242	13.659.000
pomarańcze	685	96.000	427	124.000
cytryny	110.810	23.563.000	140.564	26.394.000
in. świeże owoce	411.761	61.121.000	428.444	72.863.000
figi	1.783	168.000	2.245	287.000
migdały	6.245	7.424.000	11.599	12.777.000
orzechy	1.038	538.000	2.601	1.636.000

Porównując w dalszym ciągu podane wyżej cyfry statystyczne eksportu w czerwcu 1937 i 1938 widzimy prawie w każdym wymienionym artykule wzrost tego eksportu, tak tonażowy jak i wartościowy.

ZYSKI SP. AKC. AFRYKAŃSKIEGO TOW. OWOCOWEGO W HAMBURGU.

Towarzystwo „Afrikanische Frucht — Companie A. G.“ za kapitałem 4 mil. RM., uzyskało w 1937 r. czystego zysku 675,8 tys. RM. i udzieliło dywidendy 8 proc. Statki towarzystwa dokonały 57 podróży; do tego dochodzi jeszcze 11 podróży statków wynajętych. Ogółem przywieziono do Niemiec w 1937 r. 146.100 ton bananów, w tym z Kamerunu 51.233 ton, czyli że ogólny przywóz zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 28.400 ton, a z Kamerunu o 11.270 ton.

Ściśle współpracująca z towarzystwem, Sp. Akc. Bibundi w Hamburgu z kapitałem 700 tys. RM. wykazała zysku 17.395 RM. i udzieliła 7 proc. dywidendy dla akcyj uprzywilejowanych na sumę 233 tys. RM. Oba towarzystwa w roku sprawozdawczym przeznaczyły poważne sumy na odpisy, rozbudowę budynków zarówno gospodarczych, jak i mieszkalnych dla Europejczyków, oraz na zwiększenie plantacyj. Pierwsze towarzystwo zatrudniło w Kamerunie 40 Europejczyków i 1.190 tubylców, drugie — 7 Europejczyków i 1.037 tubylców.

WZROST OBROTÓW W HERBACIE NA RYNKU LONDYŃSKIM.

Według raportu nr 902 Towarzystwa Brokerów Herbacianych w Londynie, sprzedano tam w czasie od 1 stycznia do 8 września br. ogółem 2.477.124 jednostek opakunkowych herbaty, a w takim okresie ubiegłego roku — 2.182.484 jednostek opak. Najwięcej sprzedano herbaty z Północnych Indyj — 1.195.402 skrzyń, z Cejlonu — 800.287, z Południowych Indyj — 234.101, z Afryki — 120.363 skrzyń, z Jawy — 106.011 skrzyń, a z Sumatry — 20.960 skrzyń.

Nakładem Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni

Redaktor naczelny: **Leon Godlewski** Redaktor odpowiedzialny: **Edmund Urbański**